

ΤΟ ΜΟΝΟΤΟΝΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Στη ζωή όλα αλλάζουν με το πέρασμα του χρόνου, γιατί ζωή σημαίνει δράση, ανανέωση, αλλαγή. «Τα πάντα ρει...» ἔλεγαν οι αρχαίοι. Επισήμαναν από τότε την ανάγκη της αλλαγής, γιατί και η ζωή ανανεώνεται από γενιά σε γενιά.

Αφού, λοιπόν, όλα αλλάζουν για το καλό του ίδιου του ανθρώπου, ήταν επόμενο να γίνει κάποια αλλαγή και στη γλώσσα. Πριν λίγα χρόνια καθιερώθηκε επίσημη γλώσσα η ΔΗΜΟΤΙΚΗ, που ως τότε ήταν γλώσσα των λογοτεχνών μόνο. Τώρα τη μιλούν και τη γράφουν όλοι.

Μετά την απλοποίηση της γλώσσας, που είναι ὄργανο ἑκφρασης και συνεννόησης ανάμεσα στους ανθρώπους, στο γραπτό και προφορικό λόγο, ήρθε μια καινούρια αλλαγή: Η απλοποίηση του τονικού συστήματος, που έγινε ΜΟΝΟΤΟΝΙΚΟ. Πρώτα εφαρμόσαν το μονοτονικό οι εφημερίδες και κάποια περιοδικά. Σήμερα το καθιέρωσε επίσημα η Πολιτεία στην παιδεία, στη δημόσια διοίκηση (έγγραφα κλπ.), στους διάφορους οργανισμούς κ.α. και γενικά καθένας μπορεί να το εφαρμόσει στο γραπτό λόγο.

Έτσι, και στο ΔΕΛΤΙΟ μας απ' αυτό το τεύχος (37) θα γράφονται κείμενά του με το μονοτονικό σύστημα, για να ολοκληρωθεί στο επόμενο τεύχος (38). Αφού όλα εξελίσσονται και όλα αλλάζουν, έπρεπε και το ΔΕΛΤΙΟ ν' ακολουθήσει αυτό το ρεύμα της αλλαγής στο γραπτό λόγο. Είναι εύκολο να γράφει κανείς κείμενα με το μονοτονικό σύστημα (μ' ένα μόνο τόνο) και να διαβάζει χωρίς δυσκολία τέτοια κείμενα.

Μονοτονικό είναι το σύστημα, γιατί καταργούνται μερικά ορθογραφικά σημάδια (σημεία στίξης), όπως η περισπωμένη, η ψιλή και η δασεία και παραμένει μόνο η οξεία. Στο μονοτονικό τονίζονται μόνο με οξεία οι λέξεις που έχουν δύο ή περισσότερες συλλαβές. Όλες οι μονοσύλλαβες λέξεις δεν τονίζονται, πλην του διαζευκτικού (ή) που τονίζεται, για να διακρίνεται από το θηλυκό άρθρο (η). Την ψιλή (') χρησιμοποιούμε μόνο σαν απόστροφο εκεί που χρειάζεται, π.χ. (σ' ένα..., γι' αυτό...).

Για την προσαρμογή μας στο μονοτονικό σύστημα είναι ζήτημα χρόνου, ώσπου, δηλαδή, να συνηθίσει το χέρι να βάζει μόνο οξεία στις λέξεις που έχουν δύο και πάνω συλλαβές, το μάτι δε, να βλέπει απλά και να διαβάζει τις λέξεις με την ευκολία που διαβάζει και τις με κεφαλαία γραμμάτια άτονες λέξεις.

Έτσι, κατά το έμμετρο του Κ. Π. Παναγιωτόπουλου:

«Πάει η περισπωμένη,
η ψιλή και η δασεία,
τώρα μόνο ο τόνος μένει
μια για όλα: η οξεία»
(Σκίτσο του ΚΥΡ)

ΚΟΥΚΟΥΒΙΣΤΙΑΝΑ ΝΕΑ

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ

Το Δ.Σ. του Συνδέσμου αγόρασε 10 πάγκους και 10 καλάθους αχρήστων, όμοια μ' αὐτὰ που ἔχει τοποθετήσει ο Δήμος Αθηναίων, για να τοποθετηθούν σε διάφορα σημεία του Χωριού μας με κοινή απόφαση του Δ.Σ. και του Κοιν. Συμβουλίου.

* * *

Ο Σύνδεσμος με το υπ' αριθμ. 190)10.383 έγγραφό του προς το Υπουργείο Πολιτισμού καὶ Επιστημῶν — Διεύθυνση Πολιτιστικών Σωματείων, ζήτησε οικονομική ενίσχυση για πολιτιστικές εκδηλώσεις στο χωριό καθώς και για την ανέγερση ξενώνα.

ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΕΙΣ

Ο συγχωριανός μας Δημήτρης Π. Παπαγεωργίου ύστερα από ευδόκιμη υπηρεσία 35 χρόνων στο Δήμο Αθηναίων αποχώρησε της υπηρεσίας με το βαθμό του Διευθυντή.

Το Δ.Σ. του Συνδέσμου του εύχεται —στη νέα φάση της ζωής του— υγεία και χαρά.

Ο ΧΟΡΟΣ ΜΑΣ

Γράφει ὁ ΦΑΝΗΣ ΛΕΥΚΑΔΙΤΗΣ

Η 16η του Απρίλη ήταν για τους Καλοσκοπίτες μια σημαδιακή μέρα. Την καρτερούσαν με λαχτάρα ν' ανταμώσουν όλοι τους στην ευρύχωρη σάλα της ΚΑΛΥΒΑΣ να γλεντήσουν να γελάσουν και να χορέψουν.

Αλήθεια πόση χαρά αισθάνεται κανένας όταν βρίσκεται ανάμεσα σ' ένα τέτοιο γνώριμο περιβάλλον... Συναντήθηκαν οι χωριανοί μας με ανείπωτα συναισθήματα αγάπης, νο-

σταλγίας και συγκίνησης για τη γενέτειρα.

Στη γιορταστική και πεντακάθαρη αίθουσα έσμιξαν τις αναμνήσεις τους και τους καημούς τους οι φίλοι μας συμπατριώτες.

Σύσσωμο το Δ. Συμβούλιο καλωσворίζει στη πόρτα τους προσκαλεσμένους του που καταφθάνουν την καθορισμένη ώρα. Άπειρες ευχές για έναν προοδευτικό και μονοιασμένο Σύνδεσμο.

Τα πειράγματα, τα χωρατά και τ' αστεία είναι αστείρευτες πηγές των χωριανών μας.

Ο πρόεδρος του Δ.Σ. Ζαχ. Ραυτόπουλος χαιρέτησε τους προσκαλεσμένους μας με λίγα λόγια, απλά και εμπνευσμένα, και αναφέρθηκε στη δραστηριότητα και το πρόγραμμα του Συνδέσμου μας.

Τα εδέσματα καταφθάνουν και η ορχήστρα ετοιμάζει τα όργανά της. Σε λίγο οι χοροί αρχίζουν, δημοτικοί και «αγκαλιαστοί».

Η πίστα του μαγαζιού γέμισε ασφυκτικά από το ενθουσιασμένο πλήθος των χορευταράδων που με έκδηλα συναισθήματα ξεφάντωνε. Το κλαρίνο του Γιάννη Κούπα με τους αθάνατους Ρουμελιώτικους δημοτικούς σκοπούς τους μάγευε. Ο αυθορμητισμός και το κέφι έφθανε στο αποκορύφωμά του. Περίπου πεντακόσια άτομα, όλοι αγαπημένοι και αδελφωμένοι λάμπουν από χαρά και ενθουσιασμό... Άς πάει και το παληάμπελο.

Έγινε η κλήρωση του λαχείου με τα πλούσια δώρα, τα οποία ήταν 285, κερδίζοντας ο ένας στους τέσσερες λαχνούς.

— Το Δ. Συμβούλιο του Συνδέσμου μας αισθάνεται την υποχρέωση να ευχαριστήσει όλους εκείνους που είχαν την ευγενή καλωσύνη να μας δώσουν δώρα για την κλήρωση του λαχείου.

Οι φίλοι του χωριού μας, που με την παρουσία τους ετίμησαν το χορό μας, γοητευμένοι από την διασκεδαστική ατμόσφαιρα του κέντρου μας έσφιξαν εγκάρδια το χέρι. Κι όλοι οι προσκαλεσμένοι, ικανοποιημένοι από τη γιορταστική εκδήλωση, η οποία σημείωσε απόλυτη επιτυχία, θυμίζοντας παραδοσιακό γλέντι παλιάς εποχής, απεχώρησαν στις τρεις το πρωί.

**ΝΕΑ
ΓΕΝΙΑ**

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

Η Γεωργία Στρατούλη εγγονή της Ευθυμίας Στέργιου Τσιρώνη τελείωσε με επιτυχία την Αρχαιολογική - Ιστορική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Ο Γιώργος Ν. Μαλιβίτσης πέτυχε στο Οικονομικό Τμήμα του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Τους ευχόμαστε καλή επιτυχία.

ΕΚΘΕΣΗ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ

Στη Γκαλερί «Χ. ΕΓΓΟΝΟΠΟΥΛΟΣ» οδός Δεινοκράτους 53 και Μαρασλή — ΚΟΛΩΝΑΚΙ έγινε από τις 30 Μαρτίου μέχρι 13 Απριλίου 1983 έκθεση ζωγραφικής του συμπατριώτη μας καλλιτέχνη Κώστα Αντωνόπουλου (γιού της Μαρίας Ευθ. Λευκαδίτη) με το καλλιτεχνικό ψευδώνυμο ΚΩΣΤΑΣ ΑΛΤΗΣ. Η έκθεση είχε μεγάλη επιτυχία και την επεσκέφθησαν εκατοντάδες επισκέπτες. Ο Κώστας Άλτης, σπούδασε ζωγραφική στη Σχολή Καλών Τεχνών πρώτα με τον ΜΥΤΑΡΑ και μετά με τον ΤΕΤΣΗ, απ' όπου αποφοίτησε το 1979. Πρώτη ατομική έκθεση έγινε στη Γκαλερί «ΡΩΜΑΙΟΣ» το 1977.

Στο νέο καλλιτέχνη ευχόμαστε κάθε επιτυχία.

ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑ

Το καλοκαίρι έρχεται. Ας διατηρήσουμε το περιβάλλον του Χωριού μας καθαρό.

Η καθαριότητα είναι μισή αρχοντιά. Αρχόντισσα ας παραμείνει και η Κουκουβίστα με τη μεγάλη καθαριότητα.

ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ

Πρός

Τον Πρόεδρο Συνδέσμου Καλασκοπιτών

Αγαπητέ κ. Πρόεδρε,

Ποτέ δεν είναι αργά για ένα καλό λόγο. Ήθελα απο καιρό να σου εκφράσω τα ειλικρινή συγχαρητήρια για το τιμητικό φορτίο της προεδρίας και κάθε φορά τύχαινε να το αναβάλλω γιατί είναι εξαιρετικά μεγάλος ο φόρτος των υποχρεώσεών μου.

Σήμερα με την ευκαιρία που στέλνω για το αρχείο του Συνδέσμου μας το βιβλίο του ιεροψάλτη του χωριού μας Παναγ. Παπανικολάου «ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΚΟΥΚΟΥΒΙΣΤΑ» σκέφθηκα να σου γράψω δυό λόγια για να δηλώσω και εγγράφως ότι είμαι πάντα στη διάθεση του Συνδέσμου και ότι παρακολουθώ με μεγάλο ενδιαφέρον τις εκδηλώσεις του.

Το βιβλίο που στέλνω πιθανόν μπορεί να αξιοποιηθεί στο Δελτίο του Συνδέσμου όπως παλιότερα είχα δημοσιεύσει αρκετά κομμάτια, που οι αναγνώστες του Δελτίου διάβαζαν με πολύ ενδιαφέρον, πράγμα που δικαιώνει την προσπάθεια του αγαπητού μπάρμπα Παναγιώτη να γράψει αυτό το βιβλίο και δικαιολογεί την παράκλησή μου να το κρατήσετε στο αρχείο του Συνδέσμου για όποια χρήση εσείς νομίζετε καλλίτερα.

Με πατριωτικά αισθήματα

ΘΑΝΑΣΗΣ ΜΑΛΕΒΙΤΣΗΣ

Σκρά 60 — Καλλιθέα

Καλότυχά 'ναι τα βουνά

Καλότυχά 'ναι τα βουνά, ποτέ τους δε γυρνάνε το καλοκαίρι πράσινα και το χειμώνα χιόνισα, και καρτερούν την άνοιξη, τ' όμορφο καλοκαίρι, να μπουμπουκιάσουν τα κλαριά, ν' ανοίξουν τα δέντρα, να βγουν οι στάνες στα βουνά, να βγουν οι βλαχοπούλες, να βγουν και τα βλαχόπουλα, λαλώντας τη φλογέρα.

(Δημοτικό)

ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗΣ

ΚΑΤΑΡΡΕΥΣΗ - ΚΑΤΟΧΗ - ΠΕΙΝΑ(1)

Τοῦ ΓΑΚΗ ΑΣΕΛΗΝΟΥ

1ον

Ἀπὸ τὸ τεῦχος αὐτὸ τοῦ Δελτίου ἀρχίζουμε νὰ δημοσιεύουμε, σὲ συνέχειες, αὐτοτελὴ κείμενα γιὰ τὸν μεγάλον ἀγώνα τῆς Ἑθνικῆς Ἀντίστασης. Τὰ κείμενα ἀναφέρονται στὴ συμμετοχὴ τῆς Καλοσκοπῆς καὶ γενικότερα τῆς Φωκίδας καὶ τῆς Ρούμελης ὁλάκαιρης στὸν τιτάνιον ἐκεῖνον ἀγώνα γιὰ τὴ λευτεριά καὶ τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς πατρίδας μας. Ἡ Καλοσκοπὴ σύσσωμη, μὲ μιὰ ψυχὴ, πῆρε μέρος στὸν ἐθνικοαπελευθερωτικὸ ἀγώνα, γιὰτὶ οἱ κάτοικοι τὸ ἐνιωσαν σὰν ὑποχρέωσή τους καὶ πατριωτικὸ καθῆκον ν' ἀγωνιστοῦν μ' ὅλες τὶς δυνάμεις τους, ὅπως τὸ '21 ὁ Παπαντριάς καὶ οἱ ἄλλοι Κουκουβιστιανοὶ ἀγωνιστές. Τώρα πού ἀναγνωρίστηκε ἐπίσημα ἡ Ἑθνικὴ Ἀντίσταση μὲ νόμον τῆς Πολιτείας, εἶναι καιρὸς πιά, μετὰ ἀπὸ σαράντα χρόνια, νὰ ἰδεῖ ἡ ἀπαγορευμένη ἱστορία τῆς τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος. Ἡ ἀσύγκριτη ἐκεῖνη ἀντίσταση στηρίχτηκε, κυρίως, στὴ λαϊκὴ συμμετοχὴ τῶν ὁρειῶν χωριῶν τῆς Ρούμελης, σὰν τὴν Καλοσκοπὴ πού ὑπῆρξε τὸ προπύργιον τῶν ἀνταρτικῶν δυνάμεων στὴ διάρκεια τοῦ ἀντιφασιστικοῦ ἀγώνα. Καί, κατὰ τὸ Ν. Καζαντζάκη, ἀνώτατη ἀρετὴ δὲν εἶναι νὰ 'σαι ἐλεύθερος, ἀλλὰ νὰ μάχεσαι γιὰ τὴν ἐλευθερίαν.

α) Εἰς β ο λ ῆ — τ ὠ ν Γ ε ρ μ α ν ὠ ν.

Ἡ ἀνοιξη τοῦ '41 μᾶς βρῆκε πολὺ ἀναστατωμένους. Οἱ σιδηρόφραχτες γερμανικὲς ὀρδὲς μπῆκαν στὴν Ἑλλάδα. Τὸ Ἀλβανικὸ μέτωπον κατάρρευσε καὶ οἱ Ἕλληνες στρατιῶτες, οἱ νικητὲς τῆς Ἀλβανίας, γύριζαν σ' ἐλεεινὴ κατάστασιν μὲ τὰ πόδια στὰ σπίτια τους, περπατώντας ἓνα περὶ μῆνα. Δυὸ Καλοσκοπίτες, ὁ Ἡλίας Γ. Λίτσος καὶ ὁ Παν. Ε. Θεοχάρης, ἄφησαν τὰ κόκαλά τους στ' ἀφιλόξενα Ἀλβανικὰ βουνά, ἐνῶ μερικοὶ ἄλλοι ἀλβανομάχοι χωριανοὶ τραυματίστηκαν: Τρ. Ν. Τσόχλας, Παν. Ε. Ἀλεξίου, Γ. Ε. Ματθαίου, Ἀνδρ. Ι. Ἀνδριτσόπουλος (ἄκρωτηριασμένος), Γ. Ι. Ραπτόπουλος, Ζαχ. Ι. Ραπτόπουλος, Γρηγ. Χασιακός, Ν. Π. Χριστοδούλου κ. ἄ.

Ὅλο τὸν Ἀπρίλη καὶ τὸ πρῶτο δεκαήμερον

τοῦ Μᾶη πέρασε ἀπὸ τὸ χωριὸ ἓνα μεγάλο μέρος τοῦ στρατοῦ, πού διανυκτέρευε Ξεκουραζόταν καὶ τὴν ἄλλη μέρα συνέχιζε τὴν ἐξαντλητικὴ πορεία πρὸς τὴ νότια Ἑλλάδα. Ὁ στρατός μας προτιμοῦσε τὶς ὁρεινὲς διαβάσεις, γιὰ ν' ἀποφύγει συναντήσεις μὲ τοὺς Γερμανοὺς, πού εἶχαν φτάσει κιόλας στὴν Ἀθήνα.

Ψηλὰ ἀπ' τὴν Καλοσκοπὴ — ἡμέρες τοῦ Πάσχα ἦταν — βλέπαμε τ' ἀεροπλάνο «στούκας» νὰ ἐφορμοῦν κάθετα κατὰ σμῆνη καὶ νὰ βομβαρδίζουν ὅλη τὴ μέρα τὸ δρόμον στὸ Μπράλο πρὸς τὴν Ἀθήνα καὶ πρὸς τὴν Ἀμφισσα, τὶς γέφυρες, καὶ τοὺς ἀγγλικούς καταυλισμούς πού ἦταν στὸν κάμπο. Ὅσες πόλεις βρίσκονταν πάνω στὸν ἐθνικὸ δρόμον, ὅπως ἡ Λαμία κ.ἄ., γίνονταν ἐρείπια ἀπ' τοὺς βομβαρδισμούς καὶ ὕστερα κατέφθαναν οἱ γερμανικὲς φάλαγγες.

Ὅλα αὐτὰ τὰ γεγονότα τῆς ὑποδούλωσης τῆς πατρίδας ἀπὸ τοὺς ναζὶ μοῦ ἔφεραν τόση θλίψη, πού ἓνα ἀπόγευμα — ἤμουν στὸ Κεφαλόβρυσον κοντὰ στὰ ἔλατα — ἐνιωθα πὼς ἡ πατρίδα μας παύει ν' ἀναπνέει τὸν ἀέρα τῆς λευτερίας καὶ αὐθόρμητα — τὸ θυμᾶμαι σὰν τώρα — ἀπάγγειλα δακρύζοντας τοὺς φλογερούς στίχους τοῦ Ρήγα Φεραίου:

«Καλύτερα μιᾶς ὥρας ἐλεύθερη ζωὴ, παρὰ σαράντα χρόνια σκλαβιά καὶ φυλακή...».

Οἱ Γερμανοὶ σκλάβωσαν τὴ στεριανὴ Ἑλλάδα καὶ τὴν Κρήτη μετὰ ἀπὸ σκληρὴ μάχη πού δόθηκε ἐκεῖ. Ἐφεραν καὶ τοὺς νικημένους συμμάχους τους, τοὺς Ἰταλοὺς καὶ μοίρασαν τὴν Ἑλλάδα μεταξὺ τους, δίνοντας καὶ στοὺς Βουλγάρους φασίστες τὴ Μακεδονία καὶ τὴ Θράκη. Οἱ σύμμαχοί μας Ἀγγλοὶ καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνηση ἔφυγαν στὸ Κάιρο, ἀφήνοντας τὸν ἐλληνικὸ λαὸ στὴν τύχη του καὶ στὴ διάθεσιν τῶν κατακτητῶν. Στὸ χωριὸ ἀκούστηκε πὼς μερικοὶ Γερμανοὶ ἔρχονταν ἀπὸ τὴν Ἀγία Τριάδα.

Ἐνας ἀπὸ τοὺς «προεστοὺς» τοῦ χωριοῦ, πα-

(1) Ἀπὸ τὸ ἀνέκδοτο βιβλίον «Δύσβατη πορεία».

ρακινεί τους χωριανούς να θγοῦν στὴν Κακοτράχη μὲ μπουκάλια κρασί στὰ χέρια, γιὰ νὰ ὑποδεχτοῦν καὶ νὰ κεράσουν τὰ νέα ἀφεντικά τοῦ χιτλερισμού. Ποῦ εἶναι ἡ ἐθνικὴ ἀξιοπρέπεια σὲ τέτοιες στιγμές;

β) Ληστείες - πείνα - ἐξαθλίωση.

Μπήκαμε στὸ χινόπωρο τοῦ '41. Οἱ πλιατσικολόγοι πολλαπλασιάζονταν ἐπικίδουνα καὶ ἄρπαζαν τὰ φορτώματα τῶν κατοίκων, ποὺ πήγαιναν στὴν Ἀμφισσα γιὰ λίγο λάδι ἢ στὴ Λαμία γιὰ σιτάρι καὶ καλαμπόκι. Ἡ ἀστυνομία ἦταν ἀνύπαρκτη τὴν ἐποχὴ ἐκείνη. Μὲ τὴν ἐμφάνιση ὁμῶς τοῦ ἀντάρτικου τὸ καλοκαίρι τοῦ '42 οἱ πλιατσικολόγοι χάθηκαν γιὰ πάντα καὶ ὁ κόσμος ζοῦσε στὴ σιγουριά.

Πολλοὶ ἀπὸ τοὺς Καλοσκοπίτες τὸ χινόπωρο τοῦ '41 παρακινήθηκαν ἀπὸ τὰ εἶδη ποὺ ἔφερναν οἱ μαυραγορίτες κάθε μέρα καὶ ξεπούλησαν κάθε εἰσόδημα ποὺ εἶχαν, ἀγοράζοντας διάφορα εἶδη καὶ ὕστερα (τὸ χειμῶνα τοῦ '42) πείνασαν ἀφάνταστα. Ἄλλοι πήγαιναν στὸν κάμπο τῆς Λαμίας γιὰ λασιάνες (λαχανικά) καὶ ἄλλοι πρήστηκαν ἀπὸ ἀβιταμίνωση. Μερικοὶ ἔκαναν διαρρήξεις σὲ σπίτια, γιὰ τρόφιμα, ἄλλος ἔβγαζε τὴν ἀνοῖξη τοῦ '42 κρεμμύδια ἀπ' τὰ χωράφια κι ἄλλοι ἔκλεβαν τίς νύχτες στάχυα ἀπὸ πρῶτα κριθάρια, γιὰ νὰ κορέσουν τὴν πείνα τους μὲ κριθαρόψωμο. Τὸ λάδι τὸ ἔφερναν ἀπὸ τὴν Ἀμφισσα καὶ τὰ γύρω χωριά της μὲ ἀνταλλαγὴ πατάτας (μιά ὁκά λάδι, μὲ δυὸ ὁκάδες πατάτες). Οἱ κτηνοτρόφοι δὲν ἔβρισκαν πουθενὰ ἀλάτι γιὰ ν' ἀλατίσουν τὰ τυριά τους, ποὺ θὰ χαλοῦσαν ἀνάλατα κι ἔδιναν μιά ὁκά τυρὶ γιὰ μιά ὁκά ἀλάτι, ἀλλὰ καὶ πάλι κανένας δὲν εἶχε νὰ τοὺς δώσει. Πολλοὶ χωριανοὶ πήγαιναν στὴν παραλία τοῦ Μαλλιακοῦ κόλπου, στὴν περιοχὴ Ἀνθῆλης, καὶ μάζευαν στὶς ἀρμύρες χῶμα μὲ ἀλάτι μαζί καὶ τὸ ἔφερναν στὸ χωριό. Ἐβράζαν τὸ χῶμα, ἔλιωνε τὸ ἀλάτι καὶ ἀφοῦ κατακάθιζε τὸ ἀλμυρὸ νερό, τὸ στράγγιζαν καὶ τὸ ἔβράζαν ξανά, ὥσπου νὰ ἐξατμιστεῖ καὶ γινόταν μιά ποσότητα πεντακάθου καὶ ὁλόλευκου σάν ζάχαρη φιλοῦ ἀλατιοῦ.

Οἱ ληστείες τῶν πλιατσικολόγων συνεχίστηκαν πιὸ ἐντονα τὴν ἀνοῖξη τοῦ '42, στοῦ Ζαγγανᾶ τὸ χάνι, στοῦ Σούφρα τὸ χάνι, στὴ Μακριὰ Ράχη καὶ ἄλλου, γιὰ νὰ σταματήσουν ὀριστικὰ τὸ καλοκαίρι τοῦ '42, ποὺ ἔκαναν τὴν ἐμφάνισή τους οἱ πρῶτοι ἀντάρτες.

Τὸ καλοκαίρι τοῦ '42 ἐγίνε ἓνας φοβερός

σεισμός, μ' ἐπίκεντρο τὸ Μαυρολιθάρι (12 χιλ. ἀπόσταση ἀπ' τὴν Καλοσκοπὴ) καὶ ταρακούνησε τὴν περιοχὴ. Εἶδαμε βράχια νὰ σωριάζονται στὶς Καναβίστρες καὶ τὴν Κορακοφωλιά, μὲ δαιμονισμένο θόρυβο. Τὸ Κεφαλόβρυσσος θόλωσε, καθὼς καὶ τὰ κρασιά μέσα στὰ βαρέλια. Τζάμια σπιτιῶν ἔσπασαν καὶ σουβάδες ἀπ' τὰ ταβάνια ἔπεσαν. Δυὸ — τρεῖς νύχτες ὁ κόσμος κοιμόταν ἔξω, γιὰτὶ συνεχίζονταν οἱ μετασεισμικὲς δονήσεις καὶ ἡ γῆς, ἔτρεμε κάτω ἀπ' τὰ ξαπλωμένα κορμιά. Πόση ἀνασφάλεια ἐνιωθε καθένας!

Τὴν ἐποχὴ αὐτὴ, ποὺ ἡ χώρα μας δεινοπαθεῖσε κάτω ἀπ' τὴν στυγνὴ τυραννία, ἡ Καλοσκοπὴ ἔλαβε τὸ μεγαλύτερο μερίδιο, ἀπὸ τὰ δεινὰ καὶ δὲν μπόρεσε καμιά δύναμη καὶ κανένα εὐχολόγιο νὰ τὴ διαφυλάξει «ἀπὸ λιμοῦ, σεισμοῦ, καταποντισμοῦ, πυρός, μαχαίρας, ἐπιδρομῆς ἀλλοφύλων, ἐμφυλίου πολέμου...». Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ἐγίνε τὸ μεγάλο βουλιομένο στὸ κάτω μέρος τοῦ χωριοῦ, τὸ ἔδαφος κόπηκε σὲ βάθος 1—2 μ. ἀπὸ τὰ Καλοθανασαϊκά ὡς τὴν Κατράχη καὶ κατέθηκε ὁλόκληρο τὸ ὕψωμα τοῦ Ἀι — Γιάννη πρὸς τὴ Φονιά — Σμῖξη Ἐκτελέστηκαν καλοσκοπίτες καὶ κήκε τὸ χωριό (1944). Μετὰ (1947), ὅταν εἶχε φύγει ὁ Κατακτητὴς, ἐκπατρίστηκαν οἱ κάτοικοι τοῦ χωριοῦ καὶ δεινοπάθησαν ἀφάνταστα, μέσα στὴ συμφορὰ τοῦ ἐμφυλίου Πολέμου, ἐνῶ πολλοὶ ἔχασαν τὴ ζωὴ τους.

Ἐκείνο τὸ καλοκαίρι, γιὰτὶ συχνὰ — πυκνὰ ἔκαναν τὴν ἐμφάνισή τους στὸ χωριό ἀποσπάσματα ἰταλικοῦ στρατοῦ, γιὰ νὰ θροῦν καὶ νὰ μαζέψουν ὅπλα, ραδιόφωνα κλπ. Γύριζαν στὰ σπίτια κι ἐρευνοῦσαν. Τέτε ἔπιασαν τὸ Ν. Αὐγερινό (Ζῶγο) καὶ τὸν πῆγαν στὴ Γραβιά, μὲ τὴν κατηγορία ὅτι εἶχε στὴν κατοχὴ του πολεμικὸ ὅπλο, ποὺ τελικὰ τὸν ἄφησαν ἐλεύθερο. Φαίνεται κάποιος τὸν εἶχε προδώσει. Ἐπίσης, οἱ Ἰταλοὶ κακκοποίησαν τὸ Γιώργο Ε. Ματθαίου, γιὰτὶ πληροφόρηθηκαν, ὅτι περὶέβαλε Ἀγγλοὺς στρατιῶτες. Ἐπίασαν ἀκόμη καὶ τὸ Νίκο Π. Κυρίτη στὶς Λακκοπεῦλες, ποὺ ἔβοσκε τίς κασιέκες του καὶ τὸν πῆγαν στὴ Γραβιά, γιὰ νὰ τὸν ἀφήσουν ἀργότερα ἐλεύθερο.

Τὸν Ἰούνιο τοῦ '42 ἤμουν στὴ Λαμία καὶ πῆγα στὸ Σταθμό νὰ ἰδῶ ἓνα συγγενὴ μου σιδηροδρομικό. Τὸ ὑπόστεγο τοῦ Σταθμοῦ δὲν εἶχε καθόλου κίνηση καὶ παραξενεύτηκα. Σὲ λίγο κατάλαβα τί συνέβαινε, ὅταν ἓνας Ἰταλὸς παρουσιάστηκε μπροστά μου, μὲ τὴν ἀραβίδα στὰ χέρια του, φωνάζοντας ἀγριεμένα: «VIA —

Σημειώματα**ΟΛΙΓΗ ...ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ****γράφει ο Κώστας Βλάχος**

Έτυχε φέτος, πρόσφατα και παλιότερα, να θρεθώ σε δυο δίκες συγχωριανών μας στο Μονομελές Πλημμελειοδικείο Γραβιάς, με κατηγορούμενους στην πρώτη αν θυμάμαι καλά 6 - 7 συγχωριανούς και στη δεύτερη 13. Μηνυτές θέβαια διαφορετικοί, κατηγορία όμως η ίδια. Αυτοδικία και αγροτική ζημία. Μ' άλλα λόγια οι άνθρωποι και στις δυο περιπτώσεις άνοιξαν τα κοινοτικά αυλάκια για να ποτίσουν τα χωράφια τους και στην προσπάθεια να τα ξεβουλώσουν ή να τα διαμορφώσουν, πάτησαν μέσα σε ξένα χωράφια, μπαίρια στην κυριολεξία κι ακαλλιέργητα, ή έσκαψαν τα βάτα και θάρεσαν δυο τσαπιές στον όχτο για να θρεθούν κατηγορούμενοι.

Δεν θα κρίνω το θέμα ούτε από τη νομική πλευρά ούτε από το θέμα της ζημιάς, αν έγινε. Θα το κρίνω απ' αυτή και μόνο την ανθρωπιστική απ' αυτή την πλευρά της σχέσης μεταξύ συγχωριανών.

Εδώ σε μας στο χωριό επικρατεί ένα ξεχωριστό, θα το πω «αίσθημα» ιδιοκτησίας. Έχουμε φτάσει τα μπαίρια να τα εκτιμάμε με οκάδες χρυσού, έστω κι αν, όπως έχουν γίνει σήμερα από την μακροχρόνια εγκατάλειψη, φοβάσαι να περάσεις μέρα απ' αυτά. Σε καιρούς που το χωριό είχε εκατοντάδες καλλιεργητές, που όλη η ζώνη είχε άπειρα αυλάκια, δεν είχαμε τέτοια κρούσματα. Σήμερα, λοιπόν, που όλα μένουν χρόνια παρατημένα κι

απόμειναν 10 με 15 καλλιεργητές, τους έχουμε θέσει υπό διωγμόν, μη τυχόν έστω και πατήσουν μια πιθαμή ή θαρέσουν μια τσαπιά και τσαλακωθούν τα γκορμπένια, τους ανάβουμε μια μήνυση και αρχίζει το μαρτύριο.

Νομίζω, ότι δεν χρειάζεται κι έτσι. Οι λίγοι αυτοί συγχωριανοί μας, που καλλιεργούν δυο χωραφάκια, έχουν ανάγκη από τη δική μας συμπαράσταση, κατανόηση και εξυπηρέτηση. Οι άνθρωποι αυτοί, που με τόσο κόπο ανοίγουν τ' αυλάκια για να ποτίσουν, δεν έχουν ούτε πρόθεση να θλάψουν τις ξένες ιδιοκτησίες ούτε σκοπό να τις κάνουν δικές τους, τους φτάνουν τα δικά τους. Θα έπρεπε εμείς οι ίδιοι να είμαστε ευγνώμονες, γιατί με τον κόπο το δικό τους θάχουμε την ευκαιρία από το ανοιγμένο αυλάκι να ποτίσουμε και δυο κλαριά δικά μας.

Ελπίζω, ότι τούτο το «παραινετικό» σημείωμά μου θα έχει ανταπόκριση από τους συγχωριανούς, αλλιώς πολύ φοβάμαι, ότι με μηνύσεις και κόντρα μηνύσεις για τα αυλάκια, πολύ, μα πάρα πολύ σύντομα θα στερηθούμε και αυτή τη λίγη έστω παραγωγή, που απολαμβάνουμε το καλοκαίρι στο χωριό και θα φτάσουμε στο σημείο να τρώμε στην Καλοσκοπή φασολάκια και φασόλια Καστοριάς.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Όσοι στέλνουν κείμενα για δημοσίευση, να τα γράφουν με καθαρά γράμματα στη μια σελίδα μόνο και ν' αφήνουν περιθώριο στ' αριστερά 2 - 3 εκατοστά, για τυχόν διορθώσεις. Έτσι, διευκολύνουμε το τυπογραφείο και το διορθωτή.

VIA» καὶ μοῦ ἔδωσε ἓνα χαστούκι, πρὶν προλάβω νὰ φύγω. Κατάλαβα πὼς κάποιον ἀξιωματοῦχο περίμεναν μὲ τὸ τρένο καὶ πῆραν τὰ μέτρα τους. Αὐτὸ ἦταν τὸ πρῶτο καὶ τελευταῖο χαστούκι, ποὺ ἔφαγα ἀπὸ κατακτητὴ. Ὁρκίστηκα τὴν ὥρα ἐκείνη ν' ἀνταμωθῶ καὶ μ' ἄλλους Ἕλληνες μαζί καὶ ν' ἀγωνιστοῦμε γιὰ τὴ λευτεριά τῆς πατρίδας.

(Συνεχίζεται)

ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ Ι. ΧΑΜΗΛΟΣ**ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ****ΙΑΤΡΕΙΟ: Φιλαδελφείας 7**

(συνέχεια τῆς ὁδοῦ Ἰουλιανοῦ - ἀπέναντι ἀπὸ τὸ Σιδ. Σταθμὸ Λαρίσης)

Δέχεται κάθε μέρα 9 — 12 καὶ 5 — 8**πλὴν Σαββάτου****Τηλέφωνο ΙΑΤΡΕΙΟΥ 82.26.251****Τηλέφωνο ΟΙΚΙΑΣ 51.25.466**

≡ ΣΤΙΣ ΜΕΡΕΣ ΠΟΥ ΠΕΡΑΣΑΝ ≡

ΑΡΡΑΒΩΝΕΣ

Ο Στέφανος Δημήτρη Κόλλιας και η Λούλα Ηλία Καραματσούκη άπο το πλατύστομο αρραβωνιάστηκαν στις 2 Απρίλη 1983.

Τους ευχόμαστε καλά στέφανα.

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

Ο Ντίνος και η Ελένη Αλεξανδρή (κόρη Παν. Δερμάνη) απόχτησαν κοριτσάκι. Να τους ζήσει.

ΘΑΝΑΤΟΙ

Στις 4 Μαρτίου πέθανε σε ηλικία 89 χρόνων και τάφηκε στο χωριό ο μπάρμπα Πανα-

γιώτης Μεμένιος, ο πάντα γελαστός και καλόκαρδος. 'Ας είναι αιωνία η μνήμη του.

(στο πιεστήριο)

Σήμερα —29 Απρίλη 1983— πέθανε ο αγαπημένος χωριανός καί φίλος μας Βασίλης Νικολ. Κολύρης.

Η σωρός του θα μεταφερθεί στο χωριό. Εκεί στ' απαγορευμένο, που σαν είμασταν

παιδιά βοσκούσαμε τις γίδες αντάμα, κι' εμείς οι τρανήτεροι τόν ζηλεύαμε, γιατί, θάζοντας τὰ δάκτυλα στο στώμα σφύριζε πιο δυνατά από μας κι' ας ήταν μικρότερος.

«Αιώνια σου» η μνήμη φίλε μας Βασίλη.

ΜΝΗΜΟΣΥΝΑ

Πέρασε ένας χρόνος από τότε που έχασαν τη ζωή τους η Γεωργία Ραπτοπούλου - Θειακού και η Μάγδα Παν. Κυρίτση. Ένας χρόνος φορτωμένος με θαρύ πένθος και πολύ πόνο για τους δικούς της. Στη μνήμη των έγινε στις 27.2.83 μνημόσυνο, στη Λειβαδιά για τη Γεωργία και στην Αθήνα για τη Μάγδα. Η θύμισή των ας είναι αιωνία ανάμεσά μας και το κουράγιο ας βαλσαμώσει τις καρδιές των δικών τους, για να μπορέσουν να αντέξουν τον πόνο.

Τήν αύγή με τή δροσούλα εξέφύτρωσε ένα ρόδο
τὴν αύγή με τή δροσούλα ἐμαρτέθηκε τὸ ρόδο.
Μήπως πέρασε ἀπὸ κείθε ὁ Βερίδης ὁ παγωμένος
καὶ σὰν εἶδε τέτοιο ρόδο ὁ σκληρὸς ἐρωτευμένος
ἄρπαξε τὴ μυρωδιά του
καὶ τὴν πήρε στὰ φτερά του;

Στις 3.4.83 έγινε το ετήσιο μνημόσυνο στη μνήμη της Δήμητρας Φώτη Βλάχου.

ΟΝΕΪΡΟΠΕΡΠΑΤΗΜΑΤΑ

Απόψε ονειρεύτηκα πως ήρθε καλοκαίρι
καὶ τόχα ἐπερπάταγα σ' αγαπημένα μέρη.
Πήγα στο Κεφαλόβρυσο, γύρισα στη Γενέση,
ήπια νερό απ' την Πηγή, ὅλο δροσά και γεύση.
Ροβόλησα σιγά — σιγά μέχρι την Κακοτράχη.
Ε, μια κι έφτασα ως εδώ, δεν πάω στον 'Αι — Γιαννάκη!
Εστάθηκα κι αγνάντεψα ως την Αγιά Τριάδα
κι είδα ψηλά τον 'Ελατο, πού μοιάζει σε λαμπάδα.
Στο χέρι, αγαπημέ'η μου, βαστάω την αγκλίτσα
και παίρνω τον κατήφορο και πάω στην Παναγίτσα.
Επήγα και στα Μνήματα, στὸ Στεφανολιβάδι,
Κοτρόνι, Κορακοφωλιά, στου Ζαγγανά τὸ χάνι.
Κουράστηκα να περπατῶ κι έφτασα στή Λυρίτσα
καὶ ξαφνικά, με μια κλωτσιά, μ' ἐξύπνησε ἡ Μαρίτσα!
«ΚΑΛΟΣΚΟΠΙΤΗΣ»

ΠΡΟΣΦΕΡΑΝ ΔΩΡΑ**ΓΙΑ ΤΟ ΛΑΧΕΙΟ ΤΟΥ ΧΟΡΟΥ**

ΠΟΤΟΠΟΙΪΑ «ΣΙΑΦΑΚΑ», Σαπφούς 12 πλατεία Κουμουνδούρου.

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ «ΝΙΠΚΟ» Α.Ε. ΓΙΑΝΝΗ ΤΡ. ΠΟΔΑΡΑ. Εργοστάσιο Αγίας Άννης 53, Ρούφ.

ΚΡΥΣΤΑΛΛΟΤΕΧΝΙΚΗ Στράτος Παπανικολάου, Συρράκου 20 - 22, Κολωνός.

Β.Ε.Π. ΕΙΣΑΓΩΓΑΙ - ΕΜΠΟΡΙΑ - ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ Ι. Τσιγαρίδας, Αγίου Δημητρίου 11 και Μελονθίου 2 (πλατεία Ψυρρή).

ΑΡΓ. ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ, Εισαγωγαι Αθλητικών Ειδών, Ξούθου 16, Ομόνοια.

ΑΠΟΘΗΚΗ ΗΛΕΚΤ. ΣΥΣΚΕΥΩΝ, Σταύρος Αποστόλου, Δωδώνης 57, Κολωνός.

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΟΠΤΙΚΩΝ ΕΙΔΩΝ, Σ. ΜΟΣΧΟΝΑ Ακαδημίας 100 πλ. Κάνιγγος.

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟ ΑΝΑΨΥΚΤΙΚΩΝ Κ. ΚΟΛΛΙΑ, Κυπρίων Αγωνιστών 17, Αργυρούπολης.

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΥΑΛΙΚΩΝ Μ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ, Λέκκα 20 Σύνταγμα, Τ.Τ. 127.

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΥΠΟΔΗΜΑΤΩΝ «ΑΒΑΡΕΖ» Παγκράτι.

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΥΑΛΙΚΩΝ ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ - ΒΙΤΣΑΞΑΚΗΣ Αργολίδος 48, Αμπελόκηποι
ΠΛΕΚΤΑ ΕΙΔΗ «ΒΙΟΒΑΜ» Π. ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗΣ και ΣΙΑ Ε.Ε., Περικλέους 46, Τ.Τ. 125.

ΠΕΤΡΟΣ ΚΟΥΤΣΟΥΒΕΛΗΣ
ΒΟΥΛΑ Ζ. ΡΑΠΤΟΠΟΥΛΟΥ
ΒΟΥΛΑ Δ. ΜΟΥΣΤΑΚΑ
ΚΩΣΤΑΣ Ι. ΤΟΥΜΠΑΣ
ΓΙΩΡΓΟΣ ΑΡ. ΠΡΙΟΒΟΛΟΣ

Η Εταιρία «BAMBINO SPOR» Π. ΚΥΡΙΛΗΣ και Γ. ΓΙΑΝΝΟΣ, Ορφέως 200, 1η πάροδος — Αιγάλεω, πρόσφερε για την Παιδική Χαρά του χωριού μας μια φορητή τραμπάλα νηπίων.

Το Δ.Σ. του Συνδέσμου μας ευχαριστεί θερμά όλους τους παραπάνω φίλους και συγχωριανούς.

ΕΙΣΦΟΡΕΣ

- Δεστούνη - Αλεξίου Αλεξάνδρα (ΚΑ-ΝΑΔΑΣ) Δρχ. 500
- Πασσαλής Γιάννης Δρχ. 2015
- Λουκόπουλος Γιώργος Δρχ. 500
- Χριστοδούλου Παναγιώτης (Στη μνήμη Παναγιώτη Μεμένιου και Ευθυμίας Κόλλια Δρχ. 1000
- Ζήσιμος Δημήτριος Δρχ. 500
- Σκούρας Χαράλαμπος (Γιουγκοσλαβία) Δρχ. 500
- Μαλιθίτης Νίκος (το γένος Ροδάκη) Δρχ. 500
- Χριστοδούλου Νίκος και Λεωνίδας στη μνήμη Νικολ. Ταμάμη Δρχ. 1.000
- Τσιριμόνας Κώστας Δρχ. 500
- Κόλλια Βασιλική του Ζαχαρία Δρχ. 2000
- Τσίγας Κώστας του Ευαγγέλου Δρχ. 500
- Αφέντης Ανδρέας Δρχ. 500
- Χαμηλός Ευθύμιος του Ιωάννου και της Παρασκευής Δρχ. 500
- Τούμπας Νίκος του Ευθυμίου Δρχ. 1000
- Σιαφάκας Αναστάσιος (Στη μνήμη Γιώργου Ευθ. Πριόβολου) Δρχ. 5000
- Βασιλείου Γιάννης Δρχ. 500
- Γκιτσόπουλος Γιάννης Δρχ. 500
- Ευθυμία Παναγιωτοπούλου Δρχ. 300
- Γεώργιος Κατσανιώτης στη μνήμη της μάνας του Βασιλικής Δρχ. 2.000
- Αλίκη και Βούλα Ντάσιου Δρχ. 1.000
- Ο Ηλίας και ο Νίκος Μεμενιός στη μνήμη τού πατέρα τους Δρχ. 5.000

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΑ**ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΝΙΚ. ΑΥΓΕΡΙΝΟΣ**

Βιοτέχνης Υποκαμίσων — Πιτζαμών κλπ.
(Έτοιμα και Παραγγελία)
Οδός Ιωαννίνων 129 — ΚΟΛΩΝΟΣ
Τηλ.: 51.22.987

Προβληματισμοί

ΑΡΓΟΠΕΘΑΙΝΕΙ ΤΟ ΧΩΡΙΟ

Η κατάσταση στο χωριό και γενικά στην ορεινή επαρχία δεν είναι καθόλου ευχάριστη. Οι άλλοτε γυμνές ραχούλες έχουν τώρα ανασωθεί, οι καλλιεργημένες εκτάσεις είναι χέρσες. Οι άνθρωποι λιγοστεύουν και πληθαίνουν τα νεκροταφεία. Νέους δεν συναντάς. Παιδικές φωνές και θέαμα παιδιών δεν υπάρχει. Κάποια ζωή την εποχή αυτή έδωσαν οι διάφοροι σεισμοί της χώρας μας. Άνοιξαν λίγες πόρτες και τα σπίτια ξεσκονίστηκαν. Οι πιο πολλές ορθώνονται σκυθρωπές και μαραμμένες. Οι αυλές των είναι χορταριασμένες και ακατάστατες. Τα παντζούρια που και που χάσκουν και η νέκρα που κυριαρχεί σ' απογοητεύει.

Εδώ, άλλοτε, αυτή την εποχή έσφιζε η ζωή και η κίνηση. Εδώ, άλλοτε ανεβοκατέβαιναν τα φορτηγά ζώα και μετέφεραν τα δεμάτια με το σιτάρι, θρώμη, φακή και τόσα άλλα είδη. Εδώ, καθώς τ' άλογα γυροφέρνανε στ' αλώνια και οι φωνές του αλωνάρη «άι - άι, όξου - όξου Ντορή - Ψαριά» ηχούσαν ως πέρα στις πλαγιές, που και σ' αυτές η ζωή είχε τις δικές της χαρές, τις διάνθιζαν τα κοπάδια με τα γιδοπρόβατα, αρματωμένα με πολλά και διάφορα κουδούνια, η φλογέρα του βοσκού, οι υλακές των σκύλων.... Τώρα, ούτε αλώνια υπάρχουν, ούτε ζώα, μα ούτε και άνθρωποι ως και κοπάδια. Πεισματικά, απλώνεται απέραντη σιγή και ερημιά σε βαθμό, που σου προκαλεί το δέος και την ατολμία ν' αποφασίσεις ένα —κάπως— μακρινό περίπατο. Τα μονοπάτια και οι μικροί δρόμοι σκεπάστηκαν από θάτα και αγκαθιές και όλο το φυσικό περιβάλλον αποτελεί ένα θέαμα μεγαλοπρεπές στην αγριότητά του. Οι δυο αυτοί μήνες στάθηκαν ικανοί και μπόρεσα ν' αναπλάσω παιδικές μου παραστάσεις, ν' αναμοχλεύσω και να φέρω στη μνήμη μου παιδικές εικόνες από την παιδική κι εφηβική μου ζωή, ευχάριστες από γιορτές, πανηγύρια και γάμους, πίκρες από θανάτους και πολέμους, πολέμους φρι-

κτούς και τον τελευταίο Β' Παγκόσμιο Πόλεμο στον οποίο χρωστάει όλη —σχεδόν— η επαρχία την κατάρρευσή της, την παρακμή της, τον αφανισμό της. Λίγοι άνθρωποι που απέμειναν στο χωριό και στο μεγαλύτερο ποσοστό υπερήλικες. Σχεδόν άκεφοι και σκεπτικοί. Ζουν με την αγωνία των δικών τους, που βρίσκονται μακριά τους, στην ξενιτειά και με λαχτάρα καρτερούν ν' ακούσουν την τρομπέτα του Αγροτικού Διανομέα. Περιμένουν πολλοί, αλλά λίγοι έχουν τη χαρά των νέων. Οι άλλοι επιστρέφουν με την ελπίδα του αύριο —μεθαύριο, έχει ο Θεός!!! να χαρούν και αυτοί.

Τρομερή η δοκιμασία τους, εύλογη η επιθυμία τους να φύγουν κι αυτοί, να χαρούν και αυτοί κοντά στα παιδιά τους, στα εγγόνια τους. Αλλά πάλι σκέπτονται πώς ν' αφήσουν το σπίτι τους, τους γειτόνους τους, τους νεκρούς των στο Χωριό; Πώς ν' απομακρυνθούν από τον τόπο των πιο γλυκών και τρυφερών αναμνήσεων; «Μπροστά γκρεμός και πίσω ρέμα». Εδώ γεννήθηκα, στεφανώθηκα, εδώ που πρωτογνώρισα τη ζωή και τον κόσμο, εδώ θέλω και να πεθάνω. Ελαφρότερο χώμα από αυτό της γενέτειράς μου δεν υπάρχει. Άς ευχηθώ να είναι έτσι. Η πίστη σώζει και μετά θάνατο. Όσο για την ύπαιθρο επαρχία ήρθε η ώρα της παρακμής της, του αφανισμού της, της φθοράς της. Τι γεννιέται, αυξάνεται, πολλαπλασιάζεται ή τι δημιουργείται, προοδεύει αναπτύσσεται, τι δε φθάνει στον κολοφώνα της δόξας του, αλλά και πιο απ' όλα του Θεού τα πλάσματα, είτε του ανθρώπου τα δημιουργήματα, ύστερα από την άνθιση, την ακμή και τη δόξα... δεν ε γνώρισε την καταστροφή; Αληθινά, πως ο ανήφορος που τελειώνει, οπότε ο κατήφορος είναι φυσικός και αναγκαίος. Τα χωριά μας που κάποτε άνθιζαν κι ευημερούσαν και αποτελούσαν τα στερεά θάθρα του Έθνους μας, τηρώντας κατά γράμμα την Ιερή Παράδοση, τα ήθη κι έθιμα, φθίνουν, αργοπεθαίνουν.

Ευθυμ. Ιω. Παπαγεωργίου
συνταξ.)χος δάσκαλος

ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΗΣ Ε.Π.Ο.Ν.

γράφει ο Γιώργος Χασιακός
Β'

(συνέχεια από το προηγούμενο)

Συγκεντρωθήκαμε στην Πλατεία Βάθης και πήραμε το λεωφορείο της γραμμής Θηβών - Λειβαδιάς - Αμφίκλειας. Έπιβιθαστήκαμε και οί ξέι στο λεωφορείο. Αποβραδīs είχε χιονίσει κι έκλεισε ό δρόμος στην Κάζα. Περάσαμε τὰ μπλόκα τών Ιταλών στο Χαϊδάρι και φτάσαμε στην Κάζα. Στάθηκε αδύνατο νά περάσουμε και γυρίσαμε πίσω, για νά ξεκινήσουμε πάλι τὸ άλλο πρωί.

Ό δρόμος στην Κάζα είχε ανοίξει και από κεί φτάσαμε στην Αμφίκλεια (Δαδί). Ό επικεφαλής της αποστολής «Σταμάτης» ήρθε σ' έπαφή με τὸ Γραφείο της οργάνωσης, σέ μιὰ γιάφκα έξω απ' τὸ Δαδί, σέ κάτι καλύβια...

Με τὸ ξημέρωμα περάσαμε με σύνδεσμο τή σιδηροδρομική γραμμή, πού τή φύλαγαν Γερμανοί και φτάσαμε αντίκρυ στη Γλούνιστα (Δρυμαία), όπου μᾶς υποδέχτηκε ή τοπική οργάνωση τοῦ χωριοῦ, πού τὸ γεγονός μᾶς ἔκανε ἐντύπωση. Ὑπεύθυνος τοῦ ΕΑΜ ήταν ὁ δάσκαλος*, ή ψυχὴ τοῦ ἀγώνα, ψυχωμένος ἄνθρωπος. Τὸ χωριὸ διέθετε και μαχητική ὁμάδα, τὸν ἐφεδρικό ΕΛΑΣ, με 25 ὅπλα. Ἐκεί στο σχολειὰ ἀναλύσαμε, για πρώτη φορά, στὰ παιδιὰ τοῦ χωριοῦ για τὴν ΕΠΟΝ και ἱδρύσαμε τὴν πρώτη οργάνωση της ΕΠΟΝ στην ἐλεύθερη Ἑλλάδα...

Όταν ἔφτασε ή πληροφορία πὼς ἀντάρτες τοῦ Γενικοῦ Ἀρχηγείου της Ρούμελης πληροφοσίασαν σέ κείνη τὴν περιοχή, μᾶς ἔδωσαν σύνδεσμο και περάσαμε ἀπέναντι στὰ Καστέλλια

κι ἀπὸ ἐκεῖ ἀνηφορίσαμε και φτάσαμε στην Καλοσκοπή (Κουκουβίστα), κι ἀπὸ ἐκεῖ στο Μαυρολιθάρι. Ἐκεῖ συναντήσαμε ὅλους τοὺς ἀντάρτες της περιοχῆς. Ἦταν τ' ἀρχηγεία Παρνασσοῦ, Δωρίδας, Δομοκοῦ. Μαζί τους ἦταν τὸ Γεν. Ἀρχηγείο της Ρούμελης, με τὸν Ἀρη Βελουχιώτη και τὸν Τάσο Λευτεριά. Μόλις γύριζαν ἀπὸ τὴν ἀνατίναξη τών μεταλλείων της Κάνιανης κι ἔφερναν μαζί τους καμιά τριανταριά Γερμανοὺς αἰχμαλώτους...

Βρήκαμε και τὸν Ἀρη σ' ἓνα σπίτι τοῦ Μαυρολιθαριοῦ, με τὴ δασιά γενειάδα του, τὶς μπότες του, τὰ σταυρωτὰ φυσεκλίκια του και τὸν ὅπλισμό του. Εἶχε ὅλες τὶς χάρες τοῦ ἡγέτη και τοῦ γνήσιου λαϊκοῦ ἀγωνιστή.

Συζητήσαμε με τὸν Ἀρη για τὴν ἱδρυση τών πρώτων ἐπονίτικων ὑποδειγματικῶν ὁμάδων ΕΛΑΣ—ΕΠΟΝ στη Ρούμελη, τοῦ ἐκθέσαμε τοὺς σκοποὺς της ΕΠΟΝ και θρήκαμε ἀπὸ μέρους του πλήρη κατανόηση και ἀνταπόκριση...

...Στὴν Κουκουβίστα ἦταν συγκεντρωμένοι οἱ θρυλικοί μας ἀντάρτες, ὅλοι με γενειάδες, ντυμένοι με στρατιωτικὰ ρούχα και με ὅπλισμό πού εἶχαν πάρει με τὸ αἷμα τους ἀπ' τοὺς κατακτητὲς στη μάχη. Ἐδῶ ἦταν ὁ Νικηφόρος, ὁ Διαμαντής, ὁ Πελοπίδας, ὁ Θάνος, ὁ Περικλῆς, παλικάρια πού μένουν ἀξέχαστα στη μνήμη μας...

...Τὴν ἐπαύριο φύγαμε ὅλοι μαζί κι ἀφοῦ περάσαμε τὴν Καστριώτισσα, τὴ Δάφνη, τὴν Ἀνατολή, φτάσαμε, ὕστερα ἀπὸ μιὰ ξεθεωτική πορεία, στην Κολοκυθιά, όπου εἶχε τὴν ἔδρα του τὸ Γεν. Ἀρχηγείο της Ρούμελης. Ἐκεῖ συγκεντρώθηκαν ὅλα τ' ἀρχηγεία και κάνανε, κάπου 1200 ἀντάρτες, τὴν πρώτη γενική συνέλευσή τους, πού τὴν παρακολουθήσαμε κι ἐμεῖς. Ἐγινε κριτική της μαχητικῆς τους δράσης, αὐτοκριτική για τὰ σφάλματα και θάλανε μπροστὰ νέα καθήκοντα για τὴ μελλοντική δράση τοῦ κάθε ἀρχηγείου. Σ' αὐτὴ τὴ σύναξη μίλησε ὁ Βασίλης Σαμαρνώτης (Τζήμας) ἀπὸ μέρους της Κ.Ε. τοῦ ΕΑΜ και ὁ Σταμάτης ἀπὸ μέρους τοῦ Κ.Σ. της ΕΠΟΝ για τὸ σκοπὸ, τὴν ἱδρυση και τὴν ἀνάπτυξη τών σχηματισμῶν ΕΛΑΣ—ΕΠΟΝ...

Στὴν Κολοκυθιά ἱδρύθηκε ή πρώτη ὑπο-

* Γιάννης Λίμας.

δειγματική ομάδα, με τὸ Σταμάτη πολιτικό Ἐπίτροπο, τὸν Κρητικό στρατιωτικό Διοικητὴ καὶ τὸν Ψαριανὸ καπετάνιο, ποὺ μᾶς τὸν ἔδωσαν σὰν παλιὸ ψημένο ἀντάρτη, γιατί ἤξερε καλὰ τὴ γύρω περιοχή.

Μετὰ ξεκίνησε ἡ ομάδα μας καὶ με συνεχεῖς πορεῖες ἔφτανε στὶς ἔδρες τῶν τοπικῶν ἀρχηγείων. Σὲ κάθε ἀρχηγεῖο, πλάι στοὺς παλιούς ἀντάρτες, ξεφύτρωνε καὶ μιὰ ὑποδειγματική ομάδα ΕΛΑΣ—ΕΠΟΝ, ὅπου ἀφήναμε καὶ ἀπὸ ἓνα στέλεχος ἀπὸ τὴν ομάδα μας, σὰν πολιτικό ἀντιπρόσωπο τῆς ΕΠΟΝ.

Ἔτσι φτάσαμε πρῶτα στὸν Παρνασσὸ με τὸ Διαμαντή, τὸ Νικηφόρο καὶ τὸν Ὀδυσσεά. Ἦταν τότε ποὺ γύρναγαν ἀπὸ τὶς μάχες τοῦ Δαδιοῦ, ὅπου εἶχαν τινάξει στὸν ἄερα τὶς ἀμαξοστοιχίες τῶν Γερμανῶν κι ἔφεραν μαζί τοὺς Γερμανοὺς αἰχμαλώτους ἀπὸ τὴ μάχη τῆς Σουθάλας. Ἐκεῖ, σὲ συνεδρίαση ποὺ γίνηκε, ἰδρύθηκε μιὰ ἀκόμα ὑποδειγματική καὶ ἀφήσαμε τὸ συναγωνιστὴ Φωτεινὸ Πολιτικό, τὸ Φλόγα στρατιωτικό καὶ τὸ Νικηχάρη σὰν καπετάνιο.

Μετὰ τραβήξαμε στὸ Ἀρχηγεῖο Δωρίδας καὶ κεῖ δημιουργήσαμε ὑποδειγματική, με τὸ Λάμπρο πολιτικό καὶ σὲ συνέχεια πηγαίναμε καὶ στ' ἄλλα ἀρχηγεία κι ἀπ' ὅπου περνούσαμε δημιουργοῦνταν καινούργιες ἐπονίτικες ἀνταρτοομάδες. Ἔτσι δημιουργήθηκαν οἱ ομάδες στὴ Λοκρίδα, στὸ Δομοκὸ καὶ σ' ἄλλες περιοχές. Ὄταν τελείωσε αὐτὴ ἡ ἐξόρησή μας, συναχτήκαμε στὴν Καστριώτισσα, ὅπου γίνηκε ἡ πρώτη συνέλευση τῶν ἐπονίτικων ἀνταρτοομάδων στὸ σχολεῖο τοῦ χωριοῦ, ὅπου παραβρέθηκε καὶ ὁ Ἀρης.

Στ' ἀρχηγεία οἱ ὑποδειγματικὲς τῆς ΕΠΟΝ εἶχαν διπλὴ ἀποστολή: Νὰ γυρνοῦν στὰ χωριά, ἀναπτύσσοντας τοὺς σκοποὺς τῆς ΕΠΟΝ καὶ παράλληλα νὰ πολεμοῦν, σὰν ομάδες (συνέχεια στὴ σελ. 606)

**ΜΗ ΞΕΧΝΑΤΕ ΤΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΣΑΣ
ΤΟ ΔΕΛΤΙΟ ΜΑΣ
ΖΕΙ ΚΑΙ ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ
ΜΟΝΟ
ΜΕ ΤΗ ΔΙΚΗΣΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗ**

ΠΙΣΤΗ ΚΑΙ ΛΑΤΡΕΙΑ

ΤΟ ΤΑΜΑ ΣΤΗΝ ΑΓΙΑ ΒΑΡΒΑΡΑ

Συμπληρώθηκαν κιόλας σαράντα χρόνια ἀπὸ τότε ποὺ ἑκατὸν ὀγδόντα περίπου Καλοσκοπίτες βρέθηκαν ὄμηροι στὸ λασπωμένο στρατόπεδο τῶν Ἱταλῶν στὴ Θήβα. Οἱ γενιές (τὰ παιδιὰ μας, τὰ ἐγγόνια κλπ.) πρέπει νὰ θυμοῦνται κάτι ἀπ' τὴν τοπικὴ ἱστορία τῶν προγόνων τους. Ὑπενθυμίζω σὲ ὅσους κλειστήκαμε στὸ τρομερὸ ἐκεῖνο στρατόπεδο τῆς ἐξουθένωσης, ὅτι ἐπτά ἀπ' ὅλους φυλακίστηκαν, ἀφοῦ δικάστηκαν ἀπὸ στρατοδικεῖο καὶ ὁ Λουκάς Ν. Πριόβολος ἐκτελέστηκε στὶς 9 Δ)βρίου στὴ Στενὴ Καστελλίου. Ὄταν οἱ ὑπόλοιποι ἀπολυθήκαμε στὶς 4 Δ)βρίου 1942, ἦταν ἡμέρα ποὺ γιόρταζε ἡ Ἀγία Βαρβάρα, προστάτρια τοῦ πυρεθολογικοῦ καὶ τῶν φυλακισμένων. Ἐκείνη τὴ σημαδιακὴ ἡμερομηνία ἡ Ἀγία Βαρβάρα ὑπῆρξε ἐλευθερώτριά μας. Γι' αὐτὸ καὶ ὅλοι οἱ ὄμηροι ὁμόφωνα εἶχαμε πάρει μιὰ ἀπόφαση: Νὰ τὴν τιμήσουμε με τὸ νὰ ἀνεγείρουμε στὸ ὄνομά της ἓνα προσκυνητὰρι στὸ χωριό, γιὰ νὰ θυμούμαστε τὴ λύτρωσή μας καὶ νὰ τὴ δοξάζουμε.

Τὸ τάμα, ὅμως δὲν πραγματοποιήθηκε, ἂν καὶ πέρασαν τόσα χρόνια. Ἀλλά, τὸ χρέος κάποτε πρέπει νὰ πληρώνεται. Νομίζω, εἶναι καιρὸς πλέον γι' αὐτὸ τὸ χρέος, πρὶν λείψουν ὅλοι οἱ δεσμῶτες τοῦ στρατοπέδου, γιατί οἱ ἡλικιωμένοι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἤδη «ἀπεδήμησαν εἰς Κύριον». Ὅσοι ἀκόμη ἐπιζοῦμε, ἄς μὴ στηριζόμαστε στὴν παροιμία: «τὸ τάξιμο δὲ βλάπτει, τὸ δόσιμο βλάπτει «καὶ ἄς θυμηθοῦμε μιὰ ἄλλη» μὴν τάξεις στὸν Ἅγιο κερί καὶ στὸ παιδί κουλούρι». Ὅπως βλέπετε, βλάπτει καὶ παραβλάπτει, ὅταν ἀθετοῦμε τὴν ὑπόσχεση γιὰ τὸ τάμα. Γινόμαστε ἀσυνεπεῖς, ἀμελεῖς, ἀσταθεῖς στὸ χαρακτήρα, ἐπιπόλαιοι στὶς ὑποσχέσεις. Ἄς εἶναι, ὅμως, ὅλα δικαιολογοῦνται ὅταν, ἔστω καὶ ἀργά, τακτοποιοῦνται. «Κάλλιο ἀργά, παρά ποτέ».

Προτείνω, λοιπόν, ν' ἀρχίσει προαιρετικὴ εἰσορὰ γιὰ τὸν παραπάνω σκοπό. Πρῶτα ἀνάμεσα σὲ μᾶς ποὺ ἐπιζοῦμε καὶ δόξα τῷ Θεῷ μποροῦμε νὰ πραγματοποιήσουμε τώρα τὸ τάμα. Ὑστερα καὶ μεταξὺ τῶν ἀπογόνων (παιδιῶν κλπ) τῶν ὁμήρων ποὺ δὲν ζοῦν πιά. Καὶ τέλος σὲ κάθε ἄλλο χριστιανὸ ποὺ θέλει νὰ ἐνισχύσει τὸ θεῖο ἱστορικό, ἀλλὰ καὶ πολιτιστικὸ ἔργο γιὰ ἓνα καλλιμάρμαρο προσκυνητὰρι σὲ κάποιο (συνέχεια στὴ σελ. 602)

σταυροδρόμι μέσα ή έξω απ' τὸ χωριό. Τὸν τόπο, τὸ χρόνο καὶ μιὰ ἐνεπίγραφη πλάκα: «ΤΑΜΑ 180 ΚΑΛΟΣΚΟΠΙΤΩΝ ΟΜΗΡΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΛΥΣΗ ΤΟΥΣ ΑΠΟ ΤΟ ΙΤΑΛΙΚΟ ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΟ ΘΗΒΑΣ ΣΤΙΣ 4-12-1942», θὰ τὸ καθορίσουμε ἀπὸ κοινοῦ μὲ τὸ Κοινοτικὸ Συμβούλιο καὶ τὸ Δ.Σ. τοῦ Συνδέσμου Καλοσκοπιτῶν. Πρῶτα νὰ συγκεντρωθοῦν γὰ χρήματα καὶ ὕστερα θὰ ὑλοποιηθεῖ ὁ σκοπός. Ἐλπίζω, τὸ Δ.Σ. τοῦ Συνδέσμου νὰ δεχτεῖ τὴν πρότασή μου καὶ ν' ἀνοίξει στήλη εἰσφορῶν γιὰ τὸ «προσκυνητᾶρι τῆς Ἁγίας Βαρβάρας». Παράπλευρα στὸ ὄνομα, μέσα σὲ παρένθεση, ν' ἀναγράφεται ἡ λέξη (ἔμμηρος), γιὰ νὰ γνωρίζουν ὅλοι ποιοὶ πῆγαν στὸ στρατόπεδο. Γιὰ ὅσους φυλακίστηκαν ἡ λέξη (δεσμώτης) καὶ γιὰ τοὺς ἄλλους, ποὺ ἀπλῶς θὰ ἐνισχύσουν τὸ ἔργο, νὰ γράφεται ἡ λέξη (ἐνίσχυση).

Εὐχομαι ἡ Ἁγία Βαρβάρα, ποὺ μᾶς λύτρωσε ἀπ' τὴν ὁμηρία, νὰ συγκινήσει ὅλους τοὺς συμπατριῶτες καὶ φίλους τοῦ χωριοῦ γιὰ τὴν πραγματοποίηση τοῦ παραπάνω σκοποῦ καὶ νὰ χαρίζει ὑγεία καὶ χαρὰ σ' αὐτοὺς καὶ τὶς οἰκογένειές τους.

Τὰ χρήματα μπορεῖ καθένας νὰ τὰ καταθέτει στὸ Σύνδεσμο Καλοσκοπιτῶν ἢ καὶ σὲ μένα τὸν ἴδιο γιὰ μεταβίβαση στὸ Σύνδεσμο καὶ τὸ ὄνομά του θ' ἀναγράφεται σὲ εἰδικὴ στήλη «ΕΙΣΦΟΡΑ ΤΑΜΑΤΟΣ ΑΓΙΑΣ ΒΑΡΒΑΡΑΣ» στὸ Δελτίο «Κουκουβίστα».

Ἀνοίγοντας πρῶτος τὴ στήλη εἰσφορῶν, καταθέτω δρχ. χίλιες.

Μὲ τὶς πατρικὲς εὐχές μου

ΠΑΝΑΓ. ΧΑΣΙΑΚΟΣ, ἱερέας Καλοσκοπῆς.

Σ η μ ε ί ω σ η: Τὸ Δ.Σ. τοῦ Συνδέσμου συμφωνεῖ ἀπόλυτα μὲ τὴν πρόταση τοῦ ἱερέα τοῦ χωριοῦ μας καὶ τὸν εὐχαριστεῖ θερμὰ, ποὺ θέμισε σ' ὅλους μας ἕνα ἀνεξόφλητο χρέος σαράντα χρόνων. Ἀπὸ τώρα κιόλας ἀνοίγουμε στὸ Δελτίο εἰδικὴ στήλη, μὲ τὶς πρῶτες εἰσφορές. Συνιστοῦμε θερμὰ σ' ὅλους τοὺς χωριανούς καὶ φίλους τοῦ χωριοῦ νὰ εἰσφέρουν, ἔστω καὶ συμβολικὰ τὸν ὀβολόν τους, γιὰ ἕνα καλλιμάρμαρο ὀλόκληρο προσκυνητᾶρι, θρησκευτικὸ καὶ ἱστορικὸ μνημεῖο.

ΧΑΣΑΠΟΤΑΒΕΡΝΑ

Βασίλη Ι. Χαμηλοῦ καὶ Σία
Ἀδριανουπόλεως 30 — Κολωνός
Τηλέφωνο 51.31.359

Ο «ΒΙΑΣΜΟΣ»

Του φάνη Λευκαδίτη

Ἐτυχα πέρυσι σ' ἕνα Αστυνομικὸ τμήμα τῆς Λαμίας τὴν ὥρα που ἀνακρινόταν, προκειμένου νὰ του υποβληθῇ μήνυση, ἑνας γέροντας κατηγορούμενος γιὰ θιασμό ξένης τουρίστριας. Θὰ προσπαθήσω νὰ ἀφηγηθῶ τὴν περίπτωση, ὅπως ακριβῶς ἐκτυλίχθηκε.

Δεν εἶχε ἀκόμα νυχτώσει ὅταν μιὰ Γαλλίδα τουρίστρια σταμάτησε με τὸ αυτοκίνητό της, ἔξω ἀπὸ τὸ μποστάνι τοῦ Μπάρμπα Γιάννη, γιὰ ν' αγοράσει ἕνα καρπούζι. Κουνιστὴ, λυγιστὴ κι ὁμορφὴ, φορώντας ἕνα προκλητικὸ σορτσάκι πλησίασε στὸ τσαρδί του περιβολάρη, ἔξω ἀπὸ τὴν Λαμία. Κι ἐκεῖνος σθέλτος καὶ γελαστός, παρά τα ἐξήντα χρόνια του, κοτσανάτος, με ἠλιοκαμμένο πρόσωπο, προθυμοποιήθηκε νὰ τὴν ἐξυπηρετήσῃ.

Τῆς διάλεξε ἕνα καλὸ καρπούζι, συγχρόνως ἐκείνη, πήρε ἀπὸ τὸν σωρὸ κι ἕνα πεπόνι, καὶ τὸδωσε στὸν περιβολάρη νὰ τὸ ζυγίσει. Προτοῦ τῆς κάνει τὸν λογαριασμό τῆς ἔδειξε καὶ τὰ αγγούρια, μήπως ἤθελε, κανένα κι ἀπ' αὐτά. Εκείνη γελώντας κούνισε δύσπιστα τὸ κεφάλι της. Ὁ Μπάρμπα Γιάννης κατάλαβε, ὅτι ἀμφέβαλε γιὰ τὴν τρυφεράδα τους, καὶ γιὰ νὰ τὴν βεβαιώσει καθάρισε ἕνα στα γρήγορα καὶ τῆς τὸ πρόσφερε. Ὅταν πήρε τὸ καθαρισμένο αγγουράκι στα χέρια της κι ἀρχισε νὰ τὸ ροκανίζει, τότε, ὁ περιβολάρης θυμήθηκε, ὅτι μέσα στὸ ταγάρι τοῦ εἶχε ἕνα μπουκάλι τσίπουρο.

Ἀμέσως τὸ ἀρπάξε καὶ τῆς ἔβαλε κάμποσο μέσα σ' ἕνα κύπελλο νὰ πιεῖ. Ἡ τουρίστρια, σπαρταρώντας στα γέλια, δέχτηκε ἀναντίρρητα τὴν φιλοφρόνηση καὶ τὸ κοπάνισε. Στὴ συνέχεια, τρώγοντας αγγούρια ἡ τουρίστρια με τὸν Μπάρμπα Γιάννη καὶ πίνοντας ρακί, ἀδειασαν τὸ μπουκάλι.

Σουρουπώνοντας, γιὰ νὰ γνωριστοῦν καλύτερα, ξάπλωσαν κατάχαμα, πάνω σὲ μιὰ παλιοκουρελού.

Απὸ τα δυνατὰ ξεφωνητὰ τῆς ἀναστατώθηκαν οἱ γείτονες κι ἔτρεξαν πρὸς τὴν καλύβα. Ἕνα περιπολικό, που ὅλως τυχαία περ-

ΑΓΩΓΙΑΤΕΣ ΤΟΥ ΠΑΛΙΟΥ ΚΑΙΡΟΥ Του ΓΕΩΡΓΙΟΥ Ν. ΚΟΛΛΥΡΗ

Το μεγαλύτερο πρόβλημα προπολεμικά για τους ορεινούς πληθυσμούς της Παρνασσίδας ήταν η εξασφάλιση του ψωμιού που χρειαζόταν η κάθε οικογένεια για να περάσει τη χρονιά. Η ντόπια παραγωγή σταριού και καλαμποκιού ήταν πολύ μικρή για να φθάσει να θγεί η χρονιά. Λίγη η καλλιέργησιμη άνυδρη γη και πολύ φτωχή. Όψιμη η καλλιέργεια του σταριού καθώς οι βροχές και τα χιόνια άρχιζαν νωρίς το Φθινόπωρο και η ξέρα συνήθως το Μάιο - Ιούνιο, το στάρι δεν έφτανε παραπάνω από ένα φουρκί, τόσο που πολλές φορές δεν τόπιανε το δρεπάνι και το θγάζαμε από τη ρίζα με τα χέρια. Μόλις κι έθγαυνε ο σπόρος και πολλές φορές ούτε κι αυτός.

Για καλλιέργεια σταριού στα ποτιστικά ούτε λόγος δε γινότανε. Λίγα τα στρέμματα τα ποτιστικά. Δε συνέφερε με κανένα τρόπο να καλλιεργηθούν με στάρια. Αυτά προορίζονταν για φασόλια και πατάτες και ένα μεγάλο μέρος για τριφύλλια. Πολλά τα ζωντανά, μακρύς ο χειμώνας, έπρεπε η αχυρώνα να έχει γεμίσει το φθινόπωρο, από τριφύλλια.

Η παραγωγή λοιπόν του ντόπιου σταριού ήταν πολύ μικρή σε σύγκριση με την ποσότητα που χρειαζόταν τότε η οικογένεια. Πρέπει να σημειωθεί πως η μέση Κουκουβιστική οι-

κογένεια προπολεμικά έφθανε τά 1 - 8 άτομα. Μια οικογένεια από 8 άτομα χρειαζόταν πάνω από 1000 οκάδες (1200 κιλά) στάρι το χρόνο που έδινε 1800 κιλά περίπου ψωμί ήτοι 5 κιλά περίπου ψωμί την ημέρα. Αν μάλιστα η οικογένεια είχε πρόβατα, οπότε θα είχε και τσοπανόσκυλα, η ποσότητα αυξανόταν ακόμη περισσότερο.

Επειδή όμως είπαμε παραπάνω η καλλιέργεια του σταριού ήταν μικρή στο χωριό, έπρεπε η προμήθεια του να γίνει από τα καμποχώρια επί ανταλλαγή με φασόλια και πατάτες. Αυτοκίνητο όμως τότε δεν πήγαινε στην Κουκουβίστα και οι μεταφορές γίνονταν με τα μουλάρια και τα γαϊδουράκια και για να μεταφερθούν τόσο μεγάλες ποσότητες πατάτας από την Κουκουβίστα στον Κάμπο (μέχρι και τη Χαιρώνεια πολλές φορές) και άλλη τόση ποσότητα σταριού στην Κουκουβίστα με ένα γαϊδουράκι που στην καλύτερη περίπτωση φορτωνόταν μέχρι 60 οκάδες (72 κιλά), χρειαζόνταν πολλές διαδρομές. Κάθε διαδρομή με επιστροφή διαρκούσε δυο - τρεις ή και περισσότερες μέρες ανάλογα με την ξόδεψη που παρουσίαζε η πατάτα και τα φασόλια κατά περιοχές και καιρούς.

Τα κυριότερα προϊόντα ενός νοικοκύρη σε καλές χρονιές ήταν περίπου τα εξής: 2000 οκάδες πατάτες, 200 οκάδες ξερά φασόλια, 300 οκάδες φασολάκια χλωρά, 200 οκάδες καλαμπόκι, 200 οκάδες στάρι, λίγα ρεβύθια - φακές και κρασί.

Οι παραπάνω ποσότητες σε πατάτες και φασόλια έπρεπε να μεταφερθούν στα Καμποχώρια ή στην Άμφισσα και Λαμία για να ανταλλαγούν και να πουληθούν. Αν υπολογισθεί για κάθε διαδρομή μέσο φορτίο 65 οκάδες (60 τα γαϊδουράκια, 70 τα μουλάρια), χρειαζόνταν το λιγότερο 40 εξορμήσεις για την προμήθεια του άρτου του επιούσιου, επί 2 1)2 ημέρες το λιγότερο για κάθε ταξίδι με επιστροφή, μας κάνουν 100 ημέρες το χρόνο, ένας αγωγιάτης με το ζώο του στη στράτα.

Μεγάλη η ταλαιπωρία και η κούραση αφάνταστη, γι' αυτό και δεν ήταν ικανά όλα τα μέλη της οικογένειας για την παραπάνω δου-

νούσε, συνέλαβε τον Μπάρμπα Γιάννη και τον οδήγησε στο πλησιέστερο Αστυνομικό τμήμα, κατηγορώντας τον για βιασμό. Κι όταν η τουρίστρια ρωτήθηκε, μέσω διερμηνέα, να αναφέρει στον Αστυνόμο τις λεπτομέρειες σχετικά με τον «βιασμό» της, εκείνη εξεπλάγη.

— Όχι κύριε Αστυνόμε, φώναξε μ' όλη της τη δύναμη, δεν έγινε βιασμός.

— Τότε, γιατί δεσποινίς φωνάζατε;

— Διότι κάτω από την κουρελού υπήρχαν μυτερές πέτρες και μου τρυπούσαν τις πλάτες, απάντησε η ξένη, η οποία, φυσικά, ζήτησε από τον Αστυνόμο ν' αφήσει ελεύθερο τον φουκαρά τον Μπάρμπα Γιάννη.

λειά. Τη μεταφορά και ανταλλαγή των προϊόντων την έκαναν συνήθως οι άνδρες της οικογένειας και μάλιστα οι πιό γεροί, αλλά δεν ήταν λίγες και οι γυναίκες που αναγκάζονταν να αναλάβουν τέτοιες δουλειές ή γιατί στο σπίτι δεν υπάρχουν άνδρες ή αυτοί ήταν απασχολημένοι σε άλλες εργασίες (τσοπάνηδες - ξενητεμένοι), ή μη σας φανεί παράξενο, δεν διέθεταν ταλέντο στο εμπόριο, γιατί εμπόριο ήταν η ανταλλαγή προϊόντων ή και ακόμα πολλοί άνδρες δεν την έβαζαν την πλάτη τους σε τέτοιες δύσκολες δουλειές.

Πολλοί είναι οι Αγιωγιάτες που άφησαν εποχή για την αντοχή τους και το ταλέντο τους στο ξεπούλημα των προϊόντων τους.

Θ' αναφέρω μερικούς απ' όσους θυμάμαι, κατά γειτονιές: Νίκος Κολλύρης (ο πατέρας μου), Χαρ. Κωστούρης, Νίκος Κόλλιας (Καραμήτρος), Γιάννης Ματθαίου (Καψής), Χαράλ. Ματθαίου, Αναστ. Χασιακός, Αγγελής Σίμος, Παναγ. Κυρίτσης, Ζήσης Αχλαδάς, Γιώργος Χαμηλός (Μοίρας), Γιάννης Πασσαλής, Παναγ. Κ. Βλάχος, Δημ. Ν. Τσόχλας, Παναγ. και Γεωρ. Μεμένιος, Φάνης Λευκαδίτης, Γιάν. Γ. Χαμηλός, Γεώργιος - Θύμιος και Γιάννης Τούμπας, Παναγ. Κόλλιας (Καλόγερος). Κι απ' τις γυναίκες, Μαρία και Αγγέλω Κολλύρη, Ζωίτσα Μαλιβίτση (Καρατσόλαινα) Γεωργίτσα Έφορα (Κωστή), Μαρία Πασσαλή, κι άλλες πολλές.

Για μερικούς από τους περίφημους αυτούς αγωγιάτες διηγούνται πολλές και θαυμαστές ιστορίες. Θα αναφέρω μια χαρακτηριστική, που μου έλεγε ο πατέρας μου.

Ξεκίνησε κάποτε από το χωριό απόγευμα για τη Λαμία, καθάλα στο μουλάρι και στο άλλο που έσερνε πίσω, είχε φορτωμένη πατάτα. Καθώς ήταν πολύ κουρασμένος κοιμήθηκε πάνω στο μουλάρι, σαν πέρασε την Παύλιανη και ξύπνησε όταν πήρε τον κατήφορο στου Αρβανίτη το Αλώνι, δηλαδή μετά από μιάμιση δύο ώρες. Φανταστείτε πόση κούραση είχε.

Τέτοιες ιστορίες είναι χαρακτηριστικές για τί δίνουν την εικόνα του δύσκολου τρόπου με τον οποίο έβγαине τότε το ψωμί στά ορεινά χωριά της Παρνασσίδας.

ΦΙΛΟΙ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

Η κ. Ελένη Σιαφάκα επίτιμο μέλος του Συνδέσμου μας και εξαιρετική φίλη του χωριού μας όπως στο παρελθόν έτσι και τώρα προσφέρει οικονομική ενίσχυση στον Σύνδεσμό μας. Συγκεκριμένα κατασκεύασε τρεις πινακίδες κατευθύνσεως σύμφωνα με τις προδιαγραφές του Υπουργείου Συγκοινωνιών για την τοποθέτησή των, στο 51ο χλμ., στο Πουρναράκι και στις Βρύζες. Το Διοικητικό Συμβούλιο του Συνδέσμου μας εκφράζει τις θερμές του ευχαριστίες.

Ένας άλλος φίλος του χωριού μας ο κ. Σταύρος Αποστόλου που διατηρεί Αποθήκη ηλεκτρικών συσκευών και επίπλων στον Κολωνό — οδός Δωδώνης 57 προσέφερε μικροφωνικές εγκαταστάσεις για την Κοινότητα όπως είχε προσφέρει παλιότερα το στερεοφωνικό για το Πνευματικό Κέντρο. Και στον φίλο αυτό το Δ.Σ. εκφράζει ευχαριστίες.

ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΜΑΡΤΗ

Μάρτης, γδάρτης και κακός παλουκοκαύτης.
 Ξύλα φύλα για το Μάρτη, να μην κάψεις τα παλούκια.
 Μη σε γελάσει ο Μάρτης τό πρωί και χάσεις την ημέρα.
 Το Μάρτη βάλε αργάτη κι άσ' τον να ψειρίζεται.
 Οπ' έχει κόρη ακριβή, του Μάρτη ο ήλιος μην τη δει.
 Μάρτης είναι, νάζια κάνει, πότε κλαίει, πότε γελάει.
 Ο Μάρτης ποτέ δε λείπει απ' τη σαρακοστή.
 Ο Μάρτης ο πεντάγνωμος πέντε φορές εχιόνισε
 και πάλι το μετάνοισε, που δέν έξαναχιόνισε.
 Αν ριξ' ο Μάρτης δυο νερά κι ο Απρίλης άλλο ένα,
 χαράστونه το γεωργό, πούχει πολλά σπαρμένα.

ΡΟΔΟΥ ΜΟΣΧΟΒΟΛΗΜΑ

Εφέτος άγρια μ' έδειρε η θαρυχειμωνιά,
 που μ' έπιασε χωρίς φωτιά και μ' ηύρε χωρίς νιάτα
 κι ώρα την ώρα πρόσμενα να σωριαστώ θανά
 στη χιονισμένη στράτα.

Μα χτες, καθώς με θάρρεψε το γέλιο του Μαρτιού
 και τράβηξα να ξαναβρώ τ' αρχαία τα μονοπάτια
 στο πρώτο μοσχοβόλημα ενός ρόδου μακρινού
 μου δάκρυσαν τα μάτια.

Κωστής Παλαμάς

ΝΟΣΤΑΛΓΙΕΣ

Στην οδό Ακαδημίας έχει το γραφείο του ένας φίλος μου επιστήμονας. Τηλεφωνηθήκαμε μια ημέρα και κανονίσαμε να πάω από εκεί να ιδωθούμε.

Πήγα λοιπόν στο μέγαρο της οδού Ακαδημίας, ανέβηκα στον τέταρτο, κτύπησα το κουδούνι και μου άνοιξε η γραμματέας του.

— Τι θέλετε;

— Θέλω τον κύριο

— Ο κύριος είναι απασχολημένος. Έχει πελάτη μέσα. Περάστε όμως στο σαλόνι να καθήσετε ώσπου να τελειώσει.

Και με μια χαριτωμένη κίνηση και πολλή ευγένεια μου έδειξε την πόρτα του σαλονιού.

Εκείνη τη στιγμή κτύπησε το τηλέφωνο και μ' άφησε να προχωρήσω μόνος, ενώ εκείνη σήκωσε το ακουστικό.

Δρασκελίσια λίγα θήματα κι έφτασα στην πόρτα. Αντί όμως να καθήσω στάθηκα αμήχανος και κοίταζα, γιατί αυτό που έβλεπα κάθε άλλο παρά με σαλόνι έμοιαζε. Έτσι αφηρημένος όρθιος γύρισα μερικές δεκαετίες πίσω, και που πήγα; Που αλλού, στη γενέτειρά!

Κάτω ήταν στρωμένη μια γκριζα μοκέτα. Στη μέση ήταν ένας ολοστρόγγυλος σοφράς από γυαλισμένο καφέ σκούρο ξύλο, επάνω είχε ένα χάλκινο ξεγάνωτο μπακράτσι γεμάτο κόκκινα κι άσπρα γαρύφαλλα. Επίσης δύο μεγάλα πέταλα αλόγου γουβιασμένα από το σιδερά αντί για σταχτοδοχεία.

Γύρω - γύρω για καναπέ και πολυθρόνες ήταν πέντε - έξι σαμάρια από γυαλισμένο μαύρο δέρμα και οι παΐδες θαμμένες ζωηρό κίτρινο. Κατά αραιά διαστήματα ήταν μπηγμένες μέσα στο ξύλο χάντρες γαλάζιες.

Στη μια γωνιά ήταν μια παλιά ξύλινη σεντούκα με πολλά σκαλιστά κεντήματα κι επάνω δύο υφαντά μαξιλαράκια.

Στην άλλη γωνιά ήταν μια θαρέλα όπως ακριβώς ήταν παλιά στο χωριό μας, μόνο που τα στεφάνια ήταν ξύλινα, βουλωμένες οι τρύπες με δυο καρπούζια (κοτσάνια από καλαμπόκια). Επάνω ήταν ακουμπισμένος ένας

μαστραπάς επίσης χάλκινος.

Στον ένα τοίχο ήταν κρεμασμένη μια γκλίτσα τεραστίων διαστάσεων και μια φκέντρα χιαστί, ενώ απέναντι ήταν ένα τράστο με φούντες και μια τσότρα με δερμάτινες λουρίδες.

Στον τρίτο τοίχο ήταν ένα τεράστιο πορτραίτο με φαρδιά ξύλινη κορνίζα που απεικόνιζε ένα λεβεντόγερο με φυσικλίκια και φέσι και μουστάκι τσιγκέλι. Κάτω από αυτό δέσποζε μια παλιά πιστόλα.

Ενώ τα περιεργαζόμουν αυτά, φάνηκε από τον διάδρομο να έρχεται ο φίλος μου χαρούμενος και γελαστός.

Ίσως γιατί είδε την απορία μου, ίσως για να με πειράξει μου λέει:

— Φίλε μου, φαντάζομαι να νιώθεις άνετα, κάθησε.

Ύστερα απ' αυτό, τα πρώτα δικά μου λόγια ήταν:

— Ποιός τάφτιαξε αυτά τα πράγματα;

Αφού καθήσαμε στα σαμάρια πήρε ύφος και μου είπε:

— Για όλ' αυτά εργάστηκαν πολλοί. Ξυλουργός, υφάντρα, σαμαράς, σιδεράς και φυσικά συλλέκτες.

— Και που τα βρήκες αυτά κι αυτούς όλους;

Ο επιστήμονας πήρε τώρα πιο σοβαρή πόζα, κάθησε πιο άνετα στο σαμάρι και μου είπε:

— Στην πιο όμορφη γωνιά του Κόσμου. Στα ΤΡΙΚΑΛΑ!

Καμμένη Κουκουβίστα θησαυρούς που σου κατέστρεψε ο πόλεμος! είπα μ' ένα πικρό παράπονο μέσα μου.

ΤΑΞΙΑΡΧΗΣ ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ

Α. ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ

ΑΘΛΗΤΙΚΑ ΕΙΔΗ

Ξάνθου 16 — ΟΜΟΝΟΙΑ

BAMBINO SPOR

ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΟΡΓΑΝΑ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΧΑΡΑΣ

ΚΑΙ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗΣ

Π. ΚΥΡΙΛΗΣ — Γ. ΓΙΑΝΝΟΣ Ο.Ε.

Όρφews 200 1η πάροδος — ΑΙΓΑΛΕΩ

ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΗΣ ΕΠΟΝ

(συνέχεια από τη σελ. 601)

του ΕΛΑΣ, στήθος με στήθος με τους Γερμανούς.

Έτσι, ή υποδειγματική Παρνασσίδας ανέπτυξε μεγάλη μαχητική δράση. Έλαβε μέρος στη μάχη της Παύλιανης, 6 Ιουνίου του 43. Σ' αυτή τη μάχη έπεσε ο πρώτος έπονίτης, ο Σεθερίνος Σκουφος, με το ψευδώνυμο «Γλαυκος», ένα δεκαοχτάχρονο παλικάρι απ' την Ίτιά. Τραυματίστηκε και ο στρατιωτικός Φλόγας, που άργότερα σκοτώθηκε απ' τους Γερμανούς, όταν γύριζε από άδεια στο Δαδί, που είχε πάει να δεί τους δικούς του.

Παντοῦ, όπου πέρναγαν οί έπονίτικες ανταρτοομάδες, σκορπούσαν τον ένθουσιασμό, τὸ θαυμασμό και την έλπίδα για ένα καλύτερο μέλλον, για μιὰ καλύτερη ζωή για τὰ νιάτα της Έλλάδας...

Έτσι και στην Καλοσκοπή ιδρύθηκαν οί οργανώσεις ΕΑΜ, ΕΠΟΝ, έφεδρικός ΕΛΑΣ. Υπεύθυνος της ΕΠΟΝ ήταν ο Μήτσος Π. Κόλλιας (γιός του Καλόγερου), που τότε ήρθε απ' τη Θεσσαλονίκη, όπου εργαζόταν. Υπεύθυνος του ΕΑΜ ήταν ο Παναγ. Ζοῦγρος και ο Ν.Δ. Κόλλιας, που και οί δυο σκοτώθηκαν στην ένέδρα της Αγίας Τριάδας, τὸ Γενάρη του '44.

Όλοι οί κάτοικοι του χωριού, γυναίκες και άντρες, νέοι και νέες, ακόμα και τὰ παιδιά, τ' αετόπουλα, πέρα απ' τις άγροτικές τους δουλειές, πρόσεφραν πολύτιμες υπηρεσίες για την ένθική υπόθεση, την άπελευθέρωση της χώρας απ' τον κατακτητή. Οί γυναίκες έπλεναν, έρραβαν, έπλεκαν, μαγειρεύαν, έξυπηρετώντας έτσι τὰ έννοπλα τμήματα. Όλες δέ, άνήκαν στην όργάνωση «Έθνική Άλληλεγγύη». Οί άντρες, στο ΕΑΜ, έκαναν μεταφορές τροφίμων και πολεμοφοδίων τῶν ανταρτῶν σε διάφορα μέρη, έβγαλαν τὰ κρυμμένα όπλα και συγκρότησαν ομάδα έφεδρικού ΕΛΑΣ του χωριού, όπως και σ' όλα τὰ όρεινά χωριά, που δέν τὰ έφτανε τὸ μάτι του κατακτητή.

Οί νέοι της ΕΠΟΝ χρησιμοποιούνταν ως σύνδεσμοι πρὸς όλες τις κατευθύνσεις, βοη-

θώντας τ' άντάρτικα τμήματα στον άγώνα τους. Έβγαιναν σκοποὶ τη νύχτα στα φυλάκια έξω απ' τὸ χωριό, όταν έλειπαν οί άντάρτες. Ζωντάνευαν τὸν άγώνα με τὰ τραγούδια τους, βοηθοῦσαν γέρους κι άνήμπορους με προσοφρά εργασίας (στή συγκομιδή κ.λ.π.).

Κάτω από αυτές τις άγωνιστικές συνθήκες ο ένθουσιασμός ήταν μεγάλος, που ζούσαμε σ' ένα έλεύθερο κομμάτι της έλληνικής γῆς και μπορούσαμε να προσφέρουμε τις υπηρεσίες μας στον άπελευθερωτικό άγώνα, ένῶ οί άνθρωποι του κάμπου και τῶν πόλεων στέναζαν κάτω απ' τη μπότα του κατακτητή.

Τὸ Φ)ριο του '43 έφτασαν στην Καλοσκοπή από τὸ Σκλήθρο 3—4 Γερμανοί. Κανέναν δέν τους πείραξε, γιατί ως τότε μόνο τους Ίταλους χτυποῦσαν άνελέητα. Όταν γύρισαν στη Λαμία αυτοὶ οί Γερμανοί, παράγγειλαν στα χωριά που πέρασαν (Καλοσκοπή, Οίνοχώρι, Σκλήθρο) να τους στείλουν λίγα από τὰ προϊόντα του τόπου (πατάτες, κρεμμύδια, φασόλια, κότες) σαν δείγμα ύποταγῆς, για να δείξουν ότι δέν άνήκουν στους επαναστατημένους χώρους. Οί χωριανοί συγκεντρώθηκαν στην άγορά σε πρόχειρη συνέλευση για να συζητήσουν την παραγγελία τῶν Γερμανῶν. Η άπόφαση πάρθηκε όμόφωνα: Να μὴ στείλουν τίποτα και οὔτε να τους λογαριάζουν στο έξῆς ως άφεντικά του τόπου. Κήρυξαν, δηλαδή, όμόφωνα την άνεξαρτησία του χωριού. Με άφορμή τὰ γεγονότα αυτά, ο λαϊκός ποιητής του χωριού Χαράλ. Χρηστίδης (Καμπέτσος) έγραψε σχετικό σατιρικό τετράστιχο:

«Οί Γερμανοί παράγγειλαν,
θέλουν αύγά και κότες
και λίγο ξίγκι από άρνί,
ν' αλείθουνε τις μπότες...».

Τὸ Νοέμβρη 1943 έφυγα στη Λαμία, για να παρακολουθήσω μαθήματα στο Διδασκαλείο. Έκεί συνδέθηκα με την όργάνωση της ΕΠΟΝ Λαμίας και συχνά πήγαινα σε συγκεντρώσεις που γίνονταν σε στίτια, με πρόσχημα ότι διασκεδάσαμε (κάναμε πάρτυ) σε κλειστό κύκλο. Έκεί μυστικά και χαμηλόφωνα συζητούσαμε κι επαγρυπνούσαμε κάτω από τη μύτη τῶν Γερμανῶν.

Τὸ Φλεβάρη 1944 έπιασαν στην Άθήνα τὸν

Καλοσκοπίτη φοιτητή της Νομικής Στέφανο Παν. Κόλλια (γιό τοῦ Καλόγερου), ποῦ ἔγραφε κάποια νύχτα στοὺς τοίχους πατριωτικὰ συνθήματα καὶ τὸν ἔκλεισαν στὴ Γενικὴ Ἀσφάλεια. Ἦταν ὀργανωμένος στὴν ΕΠΟΝ τῆς Ἀθήνας. Τὸν βασάνισαν ἀπάνθρωπα, γιὰ νὰ μαρτυρήσει τοὺς συνεργάτες του, ἀλλὰ κουθέντα δὲν τοῦ πήραν. Σὲ λίγο πέθανε ἀπ' τὰ βασανιστήρια. Στὴ Λαμία ξμαθα τὸ θάνατό του καὶ ἡ ψυχὴ μου ἔγινε περίλυπη «ἕως θανάτου», ποῦ χάθηκε τέτοιο παλικάρι, ὁ ἥρωας Ἐπονίτης Στέφανος. Ὁ ἴδιος κατὰ τὸ Πάσχα τοῦ '43 εἶχε ἀνεβεῖ στο χωριὸ ἀπὸ τὴν Ἀθήνα καὶ μεταλαμπάδευσε στοὺς νέους τοῦ χωριοῦ τὴ φλόγα ἀπ' τὰ μηνύματα τῆς ΕΠΟΝ, ποῦ μόλις πρὶν λίγο εἶχε ἰδρυθεῖ.

Ἡ Καλοσκοπή, τὸ ἀνταρτοχώρι τῆς Ρούμελης, εἶχε καὶ ἄλλο θύμα τῆς ΕΠΟΝ στὸν ὑπέροχο ἐκείνον ἄγωνα, τὸν Τάκη Ἰ. Μποκουβάλα (Ραφτάκη), ποῦ ἔφτασε τὸ χειμῶνα τοῦ '43 στο χωριὸ ἀπὸ τὴν Ἀθήνα σὰν Ἐπονίτης καὶ κατατάχτηκε στὴ συνέχεια στὸν ΕΛΑΣ, γιὰ νὰ σκοτωθεῖ ἀργότερα στὴν πολύνεκρη μάχη τῶν Καρουτῶν, στίς 5.8.1944.

Τρίτο θύμα ἦταν ὁ Τάκης Ν. Κωστοῦρος, ὁ κωμικὸς ἠθοποιὸς τοῦ ἐπονίτικου θιάσου τοῦ χωριοῦ στὴν ἐποχὴ ἐκείνη, ποῦ σκοτώθηκε τὸν Αὐγουστο τοῦ '43 ἀπὸ ἀτύχημα (ἐκπυρσοκρότηση ὄπλου). Καὶ ὁ νέος τοῦ χωριοῦ Ἀθαν. Κ. Αὐγερινός, πηγαίνοντας σύνδεσμος στο 51ο χιλιόμετρο τοῦ δρόμου Γραβιάς — Ἀμφισσας, σκοτώθηκε σὲ συμπλοκὴ ἀνταρτῶν μὲ Γερμανούς.

Γιώργος Χασιακός

Η ΡΙΖΑ ΤΟΥ ΔΕΝΤΡΟΥ

Το δέντρο υψώνεται πανέμορφο
καὶ πρασινίζει κι ευωδιάζει·
τ' ἄνθη, τὰ φύλλα καμαρώνουμε,
τὴ ρίζα — ποίός τη λογαριάζει;

Μα ἐκεῖνη, ταπεινὴ κι αθώρητη,
— μάνα γεμάτη καλοσύνη —
ἀπὸ τὴ σάρκα, ἀπὸ τὸ αἷμα τῆς
τὴν ομορφιά του δέντρου δίνει.

(Φωτερὰ σκοτάδια)

Γ. Δροσίνης

ΚΑΛΕΣ ΤΕΧΝΕΣ

ΦΩΚΙΔΑ

(᾽Αλμπουμ Αὐγ. Κανάτα)

Ἐδῶ καὶ λίγο καιρὸ κυκλοφόρησε, σὲ πολυτελέστατο πανόδετο τόμο, καλλιτεχνικὸ ἄλμπουμ, μὲ πίνακες τοῦ Ἀμφισσέα Ζωγράφου Αὐγέρη Κανάτα.

Μέσα στίς 144 σελίδες τοῦ «ἀποτυπώνει» ὁλόκληρη τὴ Φωκίδα, παραλιακὴ, πεδινὴ, ὄρεινὴ καὶ μᾶς δίνει ἓνα ἀξιόλογο ἔργο ζωγραφικῆς συγκεντρωμένου μόχθου πολλῶν ἐτῶν, περιδιαβαίνοντας καὶ ζωγραφίζοντας τοπία κλπ. ἀπ' ὅλη τὴ Φωκίδα, γιὰ νὰ τὸ ἐκθέσει στὴ συνέχεια σὲ διάφορες Ἐκθέσεις (ἀτομικὲς ἢ ὁμαδικές).

Ὁ Αὐγ. Κανάτας καταπιάνεται περισσότερο μὲ τὸ τοπίο (εἰδικὸς στὴν ἀκουαρέλα) καὶ μὲ προσωπογραφίες (σινικὴ μελάνη). Ἐντυπωσιάζουν οἱ ἐγχρωμοὶ ὁλοσέλιδοι πίνακές του, μὲ τὴν ἀπλότητα ποῦ τοὺς χαρακτηρίζει σὲ σχήματα καὶ χρώματα, μὲ τίς ἀντιθέσεις τοῦ ἡμεροῦ καὶ ὄγριου τοπίου. Βάζει ὅλη τὴν τέχνη του καὶ τὴν ἔμπνευσή του νὰ δώσει ὅ,τι ἀντιπροσωπευτικότερο ὑπάρχει σήμερα στὴ Φωκίδα, ποῦ αὖριο θὰ γίνεῖ παρελθὸν καὶ ποῦ θ' ἀλλάξει μορφή.

Στοὺς πίνακες τοῦ Α.Κ. θὰ συναντήσῃ κανεῖς ὁμορφα παραλιακὰ τοπία, ποῦ τὰ πυρπολεῖ τὸ ἡλιοβασίλεμα, ἄγρια βουνὰ (Γκιώνα, Παρνασσός, Βαρδούσια) ποῦ ζωντανεύουν μνημεῖα ἐθνικὰ ἀπ' τὴν ἐποχὴ τῆς μυθολογίας ὡς τὴ σήμερα, πλεούμενα ψαράδων, τὴν εὐλογημένη ἐλιά, χωριὰ μέσα σὲ καταπράσινους ὄρεινους παράδεισους (Κουκουβίστα, Μαυρολιθάρι, Στρώμη, Μουσουνίτσα κ.ἄ.), καμποχώρια τοῦ φωκικοῦ Κηφισοῦ, ἄγρια φαράγγια (τῆς Ρεκᾶς), φθινοπωρινὰ τοπία (Χάνι Ζαγγανᾶ), τὰ μοναστήρια τῆς Φωκίδας, παραδοσιακὲς εἰκόνες ἀπ' τὴν Ἀμφισσα καὶ τὴ ζωὴ τῶν κατοίκων τῆς καὶ προσωπογραφίες ἀνθρώπων τοῦ μόχθου τῆς ἀγροτιᾶς, τῆς ἀργατιᾶς καὶ τῶν ψαράδων.

Θὰ εἶναι παράλειψη τοῦ κάθε Ρουμελιώτη, ἂν δὲν ἔχει στο σπίτι του τὸν τόμο «ΦΩΚΙΔΑ» τοῦ Α.Κ. — κειμήλιο Τέχνης «Πωλεῖται στὰ βιβλιοπωλεῖα».

Γ. Α. Χ.

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΥΑΛΙΚΩΝ
ΜΙΧ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ
ΛΕΚΚΑ 20 (ΣΥΝΤΑΓΜΑ)

Στοχασμοί**ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΑΝΘΡΩΠΟΣ**

Τρισύλλαβη η λέξη, τρισδιάστατη η σημασία. « Άνω - Θρώσκω » τα συνθετικά που την απαρτίζουν. Σημαίνει, τείνων προς τα άνω. Άν δεν μάθουμε να βλέπουμε ψηλά, τότε δεν θα κατορθώσουμε ποτέ να κοιτάξουμε σωστά και γύρω μας, στη σκληρή καθημερινότητα... Ο άνθρωπος εξυψώθηκε με την ενανθρώπιση του Θεού. Ο Θεάνθρωπος κήρυξε την αγάπη, που είναι το βασικό γνώρισμα της ανθρωπιάς. Κήρυξε τα ιδανικά, που διακρίνουν τον άνθρωπο από τα υπόλοιπα δημιουργήματα. Κι όμως βρέθηκε κάποτε στη θέση να πει με παράπονο, με το στόμα του αναξιοπαθούντος παραλυτικού « άνθρωπον ουκ έχω ».

Σπάνιο το είδος των ανθρώπων. Τότε και τώρα. Τότε (προ Χριστού) δικαιολογημένα ίσως. Τώρα (μετά Χριστό) σαφώς αδικαιολόγητα.

Στους καιρούς μας —κυρίως— ο άνθρωπος αδιαφορώντας για τον Θεάνθρωπο, θέλησε να γίνει υπεράνθρωπος, μα κατάντησε απάνθρωπος, υπάνθρωπος και ανθρωπάριο. Αρκετά χρόνια προ Χριστού ο Διογένης ζητούσε άνθρωπον. Άν ζούσε και σήμερα, παρ' όλα τα πάμπολλα και πανίσχυρα φώτα, θα χρειαζόταν περισσότερα φανάρια για την αναζήτηση. Ο σημερινός άνθρωπος χώρισε τον εαυτό του από το Θεό, αφού λησμόνησε, ότι **δεν ζει χωρίς Θεό**.

Αλοίμονο, οι περισσότεροι άνθρωποι αδιαφορούν για το ηθικό επίπεδο της κοινωνίας ή το αντιμετωπίζουν θεωρητικά —και γεννούν ανθρώπους δίχως να τους καθοδηγούν ή (το χειρότερο) δίνοντάς τους λανθασμένες κατευθύνσεις. Αιτία η άγνοια, οι απαιτήσεις της «εποχής». Ξεχνούν πως είναι εύκολο να φέρεις παιδιά στον κόσμο, μα δύσκολο να τα κάνεις ανθρώπους... Τρομερή η ευθύνη. Ποιά στοιχεία ανθρωπισμού κληροδοτούμε στις επερχόμενες γενιές; Μήπως το σύνθημα «μανία χρήματος και λύσσα ηδονής»; Απεραντολογούμε για την ανθρωπότητα, για την κοινω-

νία μας και κοβόμαστε γι' αυτήν.

Όμως ένας μόνο τρόπος υπάρχει για να δράσουμε —αν φυσικά το θέλουμε— αποτελεσματικά: Να γίνουμε πρώτα εμείς άνθρωποι, αντλώντας διδάγματα και κατευθύνσεις από το λόγο του Θεανθρώπου. Έτσι μόνο θα συμβάλλουμε στην αρμονική ζωή της κοινωνίας μας, που φοβερά κλυδωνίζεται.

Ε. Ι. Παπαγεωργίου

ΖΗΤΕΙΤΑΙ ΣΤΕΓΗ

Η καλοσύνη ζήτησε καταφυγή στον άνθρωπο. Θέλησε κάπου να στεγάσει πην ύπαρξή της και ν' απαλύνει τη σκληρόδα των καιρών, που πέτρωσαν την καρδιά μας.

Όμως, το σιλέτο του μίσους τη χτύπησε επικίνδυνα, και κείνη, τραυματισμένη, περιπλανιέται άσκοπα, σαν το Διογένη, ψάχνοντας να βρει άνθρωπο, για να δεχτεί την προσφορά της! Περ. «Νέα Σκέψη», 1977.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΧΑΣΙΑΚΟΣ

ΠΡΟΣΕΥΧΗ

Θεέ, που βλέπεις τα σπιτάκια, τα φτωχά σαν το δικό μου, στείλε στο παράθυρό μου μια φωλιά χελιδονάκια.

Θε μου, που έχεις όλα τ' άστρα, Θε μου, που έχεις τ' αγγελούδια, κάμε τη φτωχή μου γλάστρα να γεμίσει από λουλούδια.

Θε μου, δώσε μου τη χάρη να έχω δυο άσπρα περιστέρια, να τους δίνω εδώ στα χέρια το νερό και το σιτάρι!

(Παιδικά τραγούδια)

Ζ. Παπαντωνίου

ΣΦΡΑΓΙΔΕΣ ΠΑΝΤΟΣ ΤΥΠΟΥ

ΝΙΚΟΣ ΕΥΘ. ΤΟΥΜΠΑΣ

Βερανζέρου 14 — ΟΜΟΝΟΙΑ

ΔΕΚΑΠΕΝΤΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1942**“Ένα άλλοιώτικο πανηγύρι**

“Υστερα από 40 χρόνια, είναι καιρός έμεις οί παλιότεροι πού με λίγες χαρές και πολλά βάσανα περάσαμε τὰ δύσκολα χρόνια και επιζήσαμε γιατί φανήκαμε τυχεροί και μόνο, νά δώσουμε τὰ χέρια και νά τιμήσουμε όλους αυτούς πού χάθηκαν στα δύσκολα χρόνια 1940 — 1950 και πού δυστυχώς για μας, πήγαν άκλαφτοι για νά μάθουν τὰ παιδιά μας αυτά πού έμείς ζήσαμε. Νά μάθουν ότι τὸ λάβαρο τῆς λευτεριάς, δέν ύψώθηκε μόνο στην Άγία Λαύρα, αλλά με τόν ίδιο ένθουσιασμό, με τόν ίδιο πατριωτικό παλμό, ύψώθηκε και στην έκκλησιὰ τοῦ χωριοῦ μας, τὴν Παναγία. Έκεῖ ἀκούστηκε ὁ ὄρκος τῶν ἀγωνιστῶν τῆς Παρνασσίδας, όταν στίς 15 Αὐγούστου 1942 ὁ “Αρης ὠρκισε τοὺς πρώτους ἀντάρτες τῆς περιοχῆς μας. Ὁ “Αρης εἶχε ὀρκιστεῖ σὲ κάποιο χωριὸ τῆς Σπερχειάδας».

Έκείνη τὴν ἐποχὴ θὰ θυμᾶστε, ἐσεῖς οἱ τρανώτεροι, ὅτι ἀπὸ τῆ μιὰ μεριὰ οἱ πλιατσικολόγοι: Σεγδιτσιῶτες και Βαργιανίτες, Σουφραῖοι, — ἐσεῖς τρανώτεροι, Βαργιανίτες, Σουφραῖοι, — Ἀγουρηδαῖοι και ἀπὸ τὴν ἄλλη οἱ Ἴταλοί, με τοὺς συνεργάτες τους, Παπα — Σαντά ἀπὸ Παύλιανη και Χριστόδουλο (τόδουλος) ἀπὸ Σκληθρο, εἶχανε κάνει τὴ ζωὴ μας πολὺ δύσκολη, ἐφιαλτική.

Τότε φάνηκε τὸ ἀντάρτικο! Ἀκούσαμε ὅτι κάπου στὴ Σπερχειάδα, πλησίαζαν τὴν περιοχὴ μας. Καθάριζαν στὸ δρόμο τους τοὺς συνεργάτες τῶν Ἰταλῶν, και ἔστελναν τοὺς πλιατσικολόγους στὰ...σπίτια τους ἢ τοὺς ἔπαιρναν μαζί τους, ἀντάρτες, ἐφόσον δεχόντουσαν ν’ ἀγωνιστοῦν ἐνάντια στὸν ξένο κατακτητὴ.

Στίς 13 Αὐγούστου 1942 ὁ ἀδελφός μου Λουκάς πού ἦταν πρόεδρος τοῦ χωριοῦ πῆρε μιὰ ἐντολὴ ἀπὸ κάποιον “Αρη, — στίς 15 Αὐγούστου ἡμέρα τῆς Παναγίας, νά εἰδοποιήσει τὸν Παπὰ και τοὺς χωριανούς πὼς θὰ ἔρθει με ἀντάρτες στὸ χωριὸ και νά μὴ φοβηθεῖ κανένας.

Πράγματι κατὰ τίς 9 τὸ πρωῒ, ἀπάνω ἀπὸ τὸ Σταυρὸ φάνηκαν νά ροβολᾶνε καμιά δεκαπενταριά ἄντρες με τὴ σημαία μας μπροστά. Τραγουδῶντας, ἀρματωμένοι, πήγαν στὴν Παναγία. Έκεῖ με τὴν εὐλογία τοῦ Παπα — Μέλτου και με τοὺς χωριανούς νά ψέλνουν «Τῇ Ὑπέρ μάχῳ...» Ὁρκισε ὁ “Αρης τοὺς ἀντάρτες του.

“Ημουνα τότε 25 χρόνων και ἐκείνη τὴ γιορτὴ δέν τὴν ξεχνᾶω ποτέ, δέν φεύγει κείνη ἡ μάζοξη στὸ Ζαχαρέϊκο τ’ ἀλώνι. Γέμισε ἡ ψυχὴ μας ἀπὸ ἐλπίδες και νιώσαμε περήφανοι. Σὲ λίγο ἡ Πλατεία τῆς Παναγίας γέμισε ἀπὸ ένθουσιώδεις ἐκδηλώσεις. Ἐγινε γιορτὴ μεγάλη. Κρασί, τυρί, κρέας και γλέντι τρικούβεργο με πρωτοχορευτάδες τοὺς ἀντάρτες.

Σὰν τέλειωσε τὸ πανηγύρι, ὁ “Αρης εἶπε στὸν πρόεδρο, νά εἰδοποιήσει τοὺς Ἴταλούς ὅτι στὸ χωριὸ μας ἤρθαν 50 ὀπλισμένοι και μᾶς πήραν τρόφιμα και ζωᾶ και ὕστερα τράβηξαν πρὸς τὰ βουνά...

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ν. ΠΡΙΟΒΟΛΟΣ

ΦΩΤΟΤΥΠΙΚΟΝ ΚΕΝΤΡΟΝ

ΔΗΜ. ΕΥΘ. ΤΟΥΜΠΑΣ

Σανταρόζα 18' και Σταδίου 48 (Στοά)

Τηλέφωνο 32'12.090

ΠΛΕΚΤΑ ΕΙΔΗ

Βιοβάμ

&. ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗΣ & ΣΙΑ Ε.Ε.

Περικλέους 45 — Τηλ. 32.26.841

Σ. ΜΟΣΧΟΝΑΣ

ΟΠΤΙΚΑ — ΦΑΚΟΙ ΕΠΑΦΗΣ

.. Ἀκαδημίας 100 — πλ. Κάνιγγος

“Ολα τὰ ὀπτικά εἶδη προσφέρονται στὰ μέλη τοῦ Συνδέσμου σὲ εἰδικές τιμές

Κ Ρ Υ Σ Τ Α Λ Ο Τ Ε Χ Ν Ι Κ Η

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΥΑΛΙΚΩΝ

ΣΤΡΑΤΟΣ ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ

Συρράκου 20 - 22 — Κολωνός

Α Π Ο Θ Η Κ Η

ΗΛΕΚΤΡΙΚΩΝ ΣΥΣΚΕΥΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΠΛΩΝ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΣΤΑΥΡΟΣ

Δωδώνης 57 — ΚΟΛΩΝΟΣ

Στάσις Ἀρμονία (Λένορμαν)

Τὸ κατάστημα στὰ μέλη τοῦ Συνδέσμου προσφέρει εἰδικές τιμές

Ποτοποιία «ΣΙΑΦΑΚΑ»

Σαπφούς 12 — πλ. Κουμουνδούρου

ΘΛΙΒΕΡΗ ΕΠΕΤΕΙΟΣ

Ο παπάς μας σέρνει το χορό ανήμερα το Πάσχα,
στόμα απο στόμα γεύονται κρασί από τη φλάσκα.
Τ' αρνιά στριφογυρίζουνε, το γλέντι έχει ανάψει,
Τα πασχαλιάτικα αυγά 'σαν μ' αίμα τ' έχουν βάψει.

Ηταν τή νύχτατης Λαμπρής, πριν η αυγή δροσίσει,
ο έχθρος που παραμόνευε με λύσσα να ορμήσει,
είχε κρυφτεί αποβραδīs στις φυλλωσιές, στο δάσος
κι η Παναγιά τον τύφλωσε και πήρε δρόμο λάθος.

Θεριά τα στίφη τους ορμούν από τα μονοπάτια,
κατὰσπαράζουν όποιον βρουν, τον κάνουνε κομμάτια.
Νέγροι και Γερμανοί μαζί, καθάρματα δικά μας,
κατάστρεψαν και ρήμαξαν το βίος, τα όνειρά μας.

Με τις οκάδες το ρακί το πίνουν και μεθάνε
κι αφρίζουν που ξεφύγαμε, τους γέρους τυραγνάνε.
Βιάζουν γριές ανήμπορες, λεχώνες μές στο στρώμα
κι Αράπηδες κτηνοδατούν και στα γαϊδούρια ακόμα.

Φωτιά σε σπίτια κι εκκλησιές οι Ούννοι είχαν βάλει,
δεν έμεινε εικόνησμά, καντήλι, μανουάλι.

Ανέβαιναν φλόγες πυκνές, καπνοί μεσουρανούσαν
κι οι χωριανοί τα θύματα με θλίψη τα θρηνούσαν.

ΦΑΝΗΣ ΛΕΥΚΑΔΙΤΗΣ

Ακροστιχίδα**ΚΑΛΟ ΠΑΣΧΑ**

Καλώς μας ήρθες 'Αγιο Πάσχα, Κυρίου Πάσχα.
Αγία τα Πάθη του Χριστού, λαμπρή η Ανάστασή Του.
Λαμπροφορούν οι άνθρωποι τέτοιες χρονιάρες μέρες,
'Ομορφα, πασχαλιάτικα στολίζεται κ' η φύση.

Πασχαλινά και κόκκινα αυγά τσουγκρίζουμ' όλοι,
Ανάσταση γιορτάζουμε μες στη χαρά του Μάη.
Σωτήρας μας είν' ο Χριστός κι όλους μας προστατεύει.
Χρόνια, πολλά, παχιά αρνιά θα 'χουν στην Κουκουβίστα,
Ας πάμε όλοι, φίλοι μου, ψητό για να γευτούμε!

ΓΙΩΡΓΟΣ ΧΑΣΙΑΚΟΣ

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟ ΑΝΑΨΥΚΤΙΚΩΝ**ΚΩΣΤΑ Ν. ΚΟΛΛΙΑ**

Κυπρίων 'Αγωνιστών 17

ΑΡΓΥΡΟΥΠΟΛΙΣ

ΕΥΘΥΜΙΟΣ ΙΩΑΝ. ΛΕΥΚΑΔΙΤΗΣ

Ιατρός Γυναικολόγος

Σαμακοβίου 6, 40 Εκκλησιές — Θεσσαλονίκη
Νοσ. Κεντρικόν

ΤΟ ΧΕΛΙΔΟΝΙ

Καλώς μας ήρθες, άκακο πουλί, χαριτωμένο,
καλώς μας ήρθες, του Μαρτίου πρωτόλουθο λουλούδι!
Με πόση, να 'Έερς, κρυφή λαχτάρα περιμένω
ν' ακούσω μες στα σύννεφα το πρώτο σου τραγούδι!
Τόσο συνήθισα ο φτωχός να βλέπω κάθε μέρα
χαρές κι ελπίδες να πετούν, να πνίγονται στο ρέμα
του χρόνου τ' ανυπότακτου, που ακόμ' ακόμα ψέμα
μου φαίνεται ότι σε θωρώ να σχίζεις τον αιθέρα
με τα σπαθата σου φτερά... Γλυκό μου χελιδόνι,
μας έφερες καλοκαιριά... 'Οψιμο θα ,ρβει χιόνι;...
('Απαντα)

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΒΑΛΑΩΡΙΤΗΣ

Η ΛΥΣΗ

Του 2ου Σταυρόλεξου τοῦ Δελτίου μας

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Κ	Ε	Φ	Α	Λ	Ο	Β	Ρ	Υ	Σ	Ο
2	Ο	Τ	Α	Ν				Ι	Ο	Π	Η
3	Υ		Υ		Τ			Ο	Π	Ο	Σ
4	Κ	Α	Λ	Ι	Α	Σ		Ε	Δ		Μ
5	Ο	Ρ	Ο	Θ	Ε	Τ	Η	Σ	Η		Ε
6	Υ		Σ	Ο		Ο	Μ		Σ	Α	Σ
7	Β			Μ	Α		Ε		Η	Τ	Ο
8	Ι	Ο		Η	Χ	Η	Ρ	Η			Τ
9	Σ	Ο	Σ		Α	Ν	Α	Π	Ο	Δ	Α
10	Τ		Μ	Η	Ν			Α	Ρ		Κ
11	Α	Π	Α	Ρ	Η	Γ	Ο	Ρ	Η	Τ	Ο
12		Α	Ρ	Α		Α	Χ			Α	Σ
13	Υ	Ν	Ι		Ο	Ρ	Ι	Μ	Ο	Σ	

**ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ**

εύχεται ολόψυχα
σ' όλους τους χωριανούς και φίλους του
«ΚΑΛΟ ΠΑΣΧΑ»